

Crna Gora
Agencija za sprečavanje korupcije

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOM NADZORU U TOKU IZBORNE KAMPANJE

Izbori za odbornike: **Glavni grad Podgorica**
Održani: 29. septembra 2024. godine

Podgorica, decembar 2024. godine

SADRŽAJ

UVOD	2
AKTIVNOSTI AGENCIJE	2
FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE POLITIČKIH SUBJEKATA	4
IZBORI ZA ODBORNIKE U SKUPŠTINI GLAVNOG GRADA PODGORICA.....	6
KONTROLA IZVJEŠTAJA POLITIČKIH SUBJEKATA/ PRIKUPLJENIH I UTROŠENIH SREDSTAVA.....	11
UPOTREBA JAVNIH RESURSA U IZBORNOJ KAMPANJI	15
6.1 Kontrola poštovanja zabrane vršenja pritiska i zabrane upotrebe javnih resursa i distribucije propagandnog materijala i ograničenja korišćenja prostorija.....	16
6.2 Kontrola poštovanja zabrana u vezi sa plaćenim reklamiranjem.....	16
6.3 Kontrola poštovanja zabrane u vezi sa mjesečnom potrošnjom i obaveze dostavljanja analitičkih kartica	16
6.4. Kontrola poštovanja zabrane upotrebe državne mehanizacije i opreme	17
6.5. Transparentnost socijalnih davanja i budžetskih rashoda	18
6.6. Kontrola poštovanja zabrane otpisa dugova	19
6.7. Kontrola poštovanja zabrane korišćenja službenih automobila	19
6.8. Kontrola poštovanja zabrane zapošljavanja	20
ZAKLJUČAK	22
ANEX 1: Tabela prikazi (I-VIII) – Izborna kampanja (politički subjekti)	25
ANEX 2: Izvršene kontrole na terenu	31
ANEX 3: Podnijeti prigovori	32

UVOD

Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja (u daljem tekstu: *Zakon*) su propisane obaveze, ograničenja i zabrane za organe vlasti, političke subjekte i Agenciju za sprečavanje korupcije (u daljem tekstu: *Agencija*) u toku izborne kampanje, odnosno mjesec dana nakon održavanja izbora. Agencija vrši kontrolu finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja, odnosno vrši nadzor nad sprovođenjem Zakona i time doprinosi daljem jačanju integriteta izbornog procesa kroz odgovornu upotrebu javnih resursa i transparentno finansiranje političkih subjekata.

Izbori za odbornike u Skupštini Glavnog grada Podgorica raspisani su Odlukom o raspisivanju izbora za odbornike br. 014/24-1210-01 od 27. jula¹, dok je Izborna komisija Glavnog grada Podgorica 30. oktobra utvrdila konačne rezultate.²

U skladu sa članom 58 stav 6 Zakona, odnosno Planom kontrole i nadzora kao i sprovedenim aktivnostima u toku izborne kampanje, Agencija u roku od 60 dana od dana proglašenja konačnih rezultata izbora, donosi Izvještaj o sprovedenom nadzoru u toku izborne kampanje za izbor odbornika u Skupštini Glavnog grada Podgorica i izvršenoj kontroli finansiranja izborne kampanje političkih subjekata. Izvještaj sadrži i analizu prikupljenih i utrošenih sredstava iz podnijetih izvještaja političkih subjekata u toku kampanje.

AKTIVNOSTI AGENCIJE

Od početka rada Agencije na planiran i sveobuhvatan način se razvijaju kapaciteti Agencije u cilju efikasnog sprovođenja kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja i obezbjeđivanja transparentnosti u izornoj kampanji. Isto posebno uključuje razvoj IT sistema Agencije, unapređenje obrazaca za izvještavanje političkih subjekata i stalnu komunikaciju sa odgovornim licima u političkim subjektima, organima vlasti kao i zainteresovanom javnosti.

U cilju eliminisanja primijećenih nedostataka i poteškoća u sprovođenju Zakona u prethodnom periodu, urađena je Analiza gdje je dato 27 preporuka za dalje unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira, dok je Agencija aktivno učestvovala u radu skupštinskih radnih grupa u davanju konkretnih prijedloga za unapređenje i primjera iz prakse primjene Zakona u ranijem periodu. Kroz primjenu Zakona u ovoj izornoj kampanji, Agencija je notirala više nedostataka i nejasnoća u zakonodavnom okviru u ovoj oblasti koje će biti opisane i kroz ovaj izvještaj. Agencija je takođe donijela i Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i uputila ga Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu.

U cilju sprovođenja nadležnosti propisanih zakonom, Agencija je 9. septembra 2024. godine, usvojila Plan kontrole i nadzora za izbornu kampanju za izbore koji su održani 29. septembra 2024. godine,³ odnosno izmijenila Plan koji je u julu objavljen na internet stranici sa pogrešnim podacima. Planom su definisane aktivnosti koje obuhvataju redovne, proaktivne provjere poštovanja Zakona od strane organa vlasti i političkih subjekata, odnosno utvrđene su institucije i politički subjekti u kojima će se vršiti kontrola sprovođenja pravila i poštovanja zabrana i ograničenja propisanih Zakonom.

¹ <https://predsjednik.me/novosti/2844>

² <https://dik.co.me/images/PODGORICA/IzviestajKonacni20240929.pdf>

³ https://www.antikorupcija.me/media/documents/Plan_kontrole_i_nadzora_za_izbornu_kampanju_za_izbor_odbornika_u_Glavnom_gradu_Podgorica_zakazanih_za_29.09.24.godine_1.pdf

Sadržaj Plana obuhvata i uputstvo za obveznike Zakona (političke subjekte i organe vlasti) o ispunjavanju propisanih obaveza, postavljenih zabrana i aktivnosti koje će sprovesti Agencija u cilju kontrole finansiranja izborne kampanje.

Izvršeno je ukupno pet kontrola na terenu i to jedna kontrola organa vlasti i četiri kontrole političkih subjekata, odnosno izvršen je neposredan uvid u dokumentaciju i kontrola poštovanja zabrana, ograničenja i obaveza propisanih Zakonom. Iskontrolisano je 12 političkih subjekata, od čega četiri neposrednim uvidom u dokumentaciju subjekta, a osam po zahtjevu za dostavljanje dokumentacije. Prilikom kontrole političkih subjekata izvršen je neposredan uvid i pribavljena i analizirana sva dokumentacija koja se odnosila na aktivnosti koje su imali u toku izborne kampanje (ANEX 2).

Posebna pažnja je posvećena odnosu Agencije sa zainteresovanom i opštom javnosti. Tako je Agencija održala niz sastanaka sa domaćim i međunarodnim partnerima u vezi sa izazovima i mogućnostima u okviru tekućeg procesa izborne reforme i to sa skupštinskim Odborom za sveobuhvatnu izbornu reformu, sa ekspertima ODIHR, predstavnicima IFES, učestvovala na radionici NDI o integritetu informacija tokom izbora i posmatračkoj misiji Savjeta Evrope za lokalne izbore u Podgorici.

U cilju upoznavanja javnosti sa preduzetim aktivnostima, rezultatima rada i obavezama i zabranama propisanim Zakonom u toku izborne kampanje, dato je šest saopštenja za medije i 45 mišljenja na zahtjeve organa vlasti, koji su se u većini slučajeva odnosili na primjenu čl. 38, 40 i 44 Zakona u izornoj kampanji. Urađen je infografik koji je postavljen na internet stranici, kao i na zvaničnim društvenim mrežama.

Sve navedene informacije i saopštenja su dostupna javnosti na internet stranici Agencije *Lokalni izbori Podgorica 2024*.⁴

U toku izborne kampanje je bilo ukupno **devet** podnijetih prigovora od strane zainteresovane javnosti, civilnog sektora ili građana. Agencija je postupila po svim prigovorima i inicijativama u odnosu na izbornu kampanju, pa je u odnosu na devet inicijativa koje su bile podnijete u toku izborne kampanje za izbor odbornika u Skupštini Glavnog grada, a u skladu sa Zakonom o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja, donijela dvije odluke u kojima se utvrđuje kršenje zakona, tri odluke u kojima nije utvrđeno kršenje, odluke o nepokretanju postupka u odnosu na tri inicijative, dok je za jednu inicijativu postupak u toku⁵. (ANEX 3)

Kako bi se se obezbijedila transparentnost izbornog procesa, kao i dosljedno sprovođenje Zakona, Agencija je informisala političke subjekte i organe vlasti o njihovim zakonskim obavezama, a zainteresovanoj javnosti učinila dostupnim dokumenta o finansiranju izborne kampanje i upotrebi javnih resursa, koja su u posjedu ovog organa.

Agencija je tokom izborne kampanje kontinuirano informisala javnost o svim aktivnostima i rezultatima rada u oblasti kontrole finansiranja političkih subjekata i izbornih kampanja na više načina: objavljivanjem na svojoj internet stranici dokumentacije o finansiranju izborne kampanje i upotrebi

⁴ <https://www.antikorupcija.me/me/dogadjaji/lokalni-izbori-podgorica-2024/>

⁵ Dvije odluke u kojima se utvrđuje kršenje-čl. 36 st. 1 i 42. st. 2 (Milatović-video obraćanje/spot iz kancelarije Predsjednika i Injac-Glavni grad-uvodjenje besplatnog prevoza za septembar), tri odluke o nepokretanju postupka (čl. 43 Agencija za kontrolu kvaliteta visokog obrazovanja, čl. 44/4-više javnih funkcionera, Metropolis čl. 16 st. 7), dvije odluke u kojima nije utvrđeno kršenje (čl. 44/4 Rakčević i Milatović), jedna inicijativa za koju je postupak u toku (čl. 20 st. 1 Glavni grad-raspodjela 20% sredstava političkim subjektima), jedna inicijativa koja se ticala Pošte Crne Gore čl. 16 st. 7)

javnih resursa tokom kampanje; saopštenjima za javnost koja su dostavljana medijima i objavljivana na internet stranici i nalogima Agencije na društvenim mrežama; odgovorima na dostavljena novinarska pitanja; davanjem izjava i intervju za medije i dr.

Za lokalne izbore u Glavnom gradu Podgorica pokrenuto je **36 prekršajnih postupaka**. Najviše prekršajnih postupaka pokrenuto je zbog kršenja člana 38 stav 1 (23 postupka zbog prekoračenja mjesečne potrošnje), tri postupka zbog kršenja člana 24 i 27 (otvaranje posebnog žiro računa i određivanje odgovornog lica), dva postupka zbog kršenja člana 16 stav 3 (dostavljanje izvještaja o medijskom oglašavanju), četiri postupka zbog kršenja člana 50 (dostavljanje izvještaja o troškovima) i četiri postupka zbog kršenja člana 54 (dostavljanje privremenog izvještaja o troškovima).

FINANSIRANJE IZBORNE KAMPANJE POLITIČKIH SUBJEKATA

Član 46 stav 1 Zakona o izboru poslanika i odbornika, propisuje da su politički subjekti dužni da, najkasnije 25 dana prije dana određenog za održavanje izbora, dostave izborne liste. Nakon isteka tog roka, Izborna komisija Glavnog grada Podgorice je 7. septembra utvrdila zbirnu izbornu listu za izbor odbornika u Skupštini Glavnog grada Podgorica.⁶

Agencija je izvršila kontrolu sprovođenja Zakona i nakon svake izvršene kontrole sačinila Izvještaj o izvršenoj kontroli ili nadzoru, koji sadrži preduzete radnje u vršenju kontrole, utvrđene nepravilnosti ili nepoštovanje Zakona, kao i predlog postupaka i mjera koje će Agencija preduzeti u skladu sa Zakonom. U toku izborne kampanje, izvršena je kontrola finansiranja i medijskog predstavljanja 12 političkih subjekata.⁷

Takođe, kad je u pitanju izvještavanje političkih subjekata, kod dostavljanja petnaestodnevni izvještaja o priložima od pravnih i fizičkih lica u toku izborne kampanje, Agencija je izvršila kontrolu ispunjavanja ove obaveze, dostavljenih podataka i prateće dokumentacije. Tako je u prvom izvještajnom periodu dostavljeno 12 izvještaja od 12 političkih subjekata koji su otvorili posebne žiro-račune i odredili odgovorno lice. Sedam političkih subjekata je u prvom izvještajnom periodu prijavilo ukupno 32.291,12€ i to novčanih priloga ukupno 31.870€ od 47 fizičkih lica i nenovčanih priloga u iznosu od 421,12€ od tri fizička lica. U drugom izvještajnom periodu dostavljeno je ukupno sedam izvještaja o priložima pravnih i fizičkih lica, dok je pet političkih subjekata prijavilo priloge. Tako je od jednog pravnog lica prijavljeno ukupno 100€ novčanog priloga, dok je od 23 fizička lica prijavljeno ukupno 28.995,62€ novčanih priloga i od dva fizička lica 3.316,72€ nenovčanih priloga. U trećem izvještajnom periodu dostavljeno je sedam izvještaja, a priloge su prijavila tri politička subjekta u ukupnom iznosu

⁶ *Zbirna izborna lista za izbor odbornika-Skupština Glavnog grada Podgorica od 7. septembra 2024. godine: Broj 1: Vrijeme je za red-Stranka evropskog progres-a-Duško Marković; Broj 2: dr Vuk Kadić-Pokret naprijed-Za Podgoricu i porodicu; Broj 3: Evropski savez-Boris Mugoša (SDP, SD,LP i Građani; Broj 4: I riječju i djelom!-dr Nermin Abdić Broj 5: Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić; Broj 6: Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof. Dr Saša Mujović; Broj 7: Podgorička lista-Andrej Milović; Broj 8: Crnogorska evropska partija-Novak Adžić; Broj 9: Za budućnost Podgorice-Grad svih nas; Broj 10: Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu; Broj 11: Pokret podstanara Podgorica-Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić; Broj 12: U akciju-Budi svoj! Biraj CGA! Broj 13: Podgorica svih nas-Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović.*

⁷ *Izvršena kontrola 12 političkih subjekata, i to četiri na terenu i osam ex officio. Na terenu su izvršene kontrole kod Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić, Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof. Dr Saša Mujović, DPS- I riječju i djelom!-dr Nermin Abdić i Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu. Ostalih devet iskontrolisani su ex officio, odnosno slanjem dokumentacije ma zahtjev Agencije i to: Vrijeme je za red-Stranka evropskog progres-a-Duško Marković, dr Vuk Kadić-Pokret naprijed-Za Podgoricu i porodicu, Evropski savez-Boris Mugoša (SDP, SD,LP i Građani, Podgorička lista-Andrej Milović, Crnogorska evropska partija-Novak Adžić, Za budućnost Podgorice-Grad svih nas, U akciju-Budi svoj! Biraj CGA! I Podgorica svih nas-Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović. Pokret podstanara Podgorica-Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić nije dostavio dokumentaciju.*

od 16.296€ novčanih priloga od devet fizičkih lica, dok u ovom periodu nije bilo priloga od pravnih lica, kao ni nenovčanih priloga. U četvrtom izvještajnom periodu dostavljena su četiri izvještaja i prijavljeni su novčani prilozima kod jednog političkog subjekta u ukupnom iznosu od 8.190€ od strane četiri fizička lica.

Agencija je redovno vršila nadzor nad dostavljanjem izvještaja i iste objavljivala na internet stranici. (ANEX 1 tabela VI) Omogućena je pretraga po licu, izboru i podnijetim obrascima. Tako je ukupno, u četiri izvještajna perioda dostavljeno 30 izvještaja o prilozi pravnih i fizičkih lica i prijavljeno je 89 priloga u ukupnom iznosu od **89.189,46€**.

Kada je u pitanju član 54 Zakona, odnosno dostavljanje privremenih izvještaja o troškovima, pet dana prije dana održavanja izbora (u ovom slučaju 24.09.) dostavljeno je **12** izvještaja, odnosno devet političkih subjekata je dostavilo Izvještaj na propisanom obrascu i propisan način, sa bar-kodom i potpisom odgovornog lica, kampanji **u datom roku**, na propisanom obrascu, na propisan način, sa bar-kodom i potpisom odgovornog lica, tri politička subjekta dostavila su Izvještaj nakon isteka propisanog roka, dok jedan politički subjekat do dana kontrole nije dostavio Izvještaj.⁸ Svi dostavljeni izvještaji su verifikovani i objavljeni u roku od 24 časa od prijema.

Politički subjekat je dužan da sedam dana prije dana održavanja izbora dostavi Agenciji i Izvještaj o medijskom oglašavanju u izbornoj kampanji (čl. 16 stav 3 Zakona). Deset izvještaja je dostavljeno **u datom roku**, na propisanom obrascu, na propisan način, sa bar-kodom i potpisom odgovornog lica, dok su nakon isteka propisanog roka dostavljena još dva izvještaja, a jedan politički subjekat do dana kontrole nije dostavio izvještaj.⁹ U cilju transparentnosti, svi dostavljeni izvještaji su verifikovani i objavljeni na internet stranici Agencije.¹⁰

Od ukupno 13 političkih subjekata koji su učestvovali u kampanji za izbor odbornika u Skupštini Glavnog grada Podgorica njih devet dostavilo Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za kampanju **u roku od 30 dana** od dana održavanja izbora, na propisanom obrascu, na propisan način, sa bar-kodom i potpisom odgovornog lica. Tri politička subjekta dostavila su Izvještaj nakon Zakonom propisanog roka, dok jedan politički subjekat nije dostavio Izvještaj do dana kontrole. Svi dostavljeni izvještaji su verifikovani i objavljeni na internet stranici Agencije u Zakonom propisanom roku.¹¹

Ovlašćeni službenici Agencije su sproveli kontrolu dostavljenih izvještaja političkih subjekata, po osnovu kompletnosti prateće dokumentacije, izvoda iz banke, prijavljenih troškova izborne kampanje, nenovčanih priloga i medijskog oglašavanja u toku kampanje.

⁸ Izvještaje su nakon isteka propisanog roka dostavili: GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu, Crnogorska građanska akcija-U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!, Crnogorska evropska partija-Novak Adžić, dok do dana kontrole izvještaj nije dostavio Pokret podstanara Podgorica-Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić

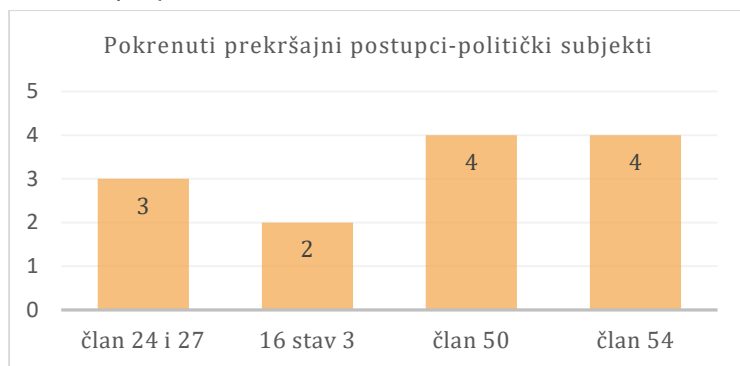
⁹ Nakon isteka propisanog roka izvještaj su dostavili: Crnogorska evropska partija-Novak Adžić; Crnogorska građanska akcija-U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!, dok Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić nije dostavio izvještaj do dana vršenja kontrole

¹⁰ Izvještaji medijskom oglašavanju se u skladu sa Zakonom ne objavljuju, ali je Agencija u cilju obezbjeđivanja pune transparentnosti objavila sve dostavljene izvještaje

¹¹ Izvještaje u skladu sa članom 50 Zakona nakon Zakonom propisanog roka dostavili su: Crnogorska građanska akcija-U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!, GB Preokret-Ovako više ne može-Srdan Perić, Crnogorska evropska partija-Novak Adžić, dok do dana kontrole vršenja kontrole Izvještaj nije dostavio Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić

Politički subjekti su ukupno dostavili **54 izvještaja**, dok je Agencija u najkraćem roku izvršila kontrolu i na svojoj internet stranici objavila sve dostavljene izvještaje. Time se u velikoj mjeri doprinijelo transparentnosti prikupljenih i utrošenih sredstava u toku izborne kampanje.

Iako je Agencija zauzela proaktivan pristup i u slučaju nedostavljanja izvještaja u roku ili primijećenih nepravilnosti uputila **49 upozorenja** na koja su politički subjekti pozitivno reagovali i postupili u skladu sa istim (npr. devet se odnosilo na petnaestodnevne izvještaje, pet na privremeni izvještaj o troškovima), iz razloga nedostavljanja izvještaja pokrenuto je **deset prekršajnih postupaka** protiv političkih subjekata i odgovornih lica (dva iz razloga kršenja člana 16 stav 3-dostavljanje izvještaja o medijskom oglašavanju), četiri postupka zbog kršenja člana 50 (dostavljanje izvještaja o troškovima) i četiri postupka zbog kršenja člana 54 (dostavljanje privremenog izvještaja o troškovima), kao i tri postupka zbog kršenja članova 24 i 27 Zakona.

Grafik 1: Prikaz pokrenutih postupaka po članovima Zakona

IZBORI ZA ODBORNIKE U SKUPŠTINI GLAVNOG GRADA PODGORICA

Za potrebe finansiranja izborne kampanje iz javnih izvora opredijeljeno je ukupno **149.431,50€**. U skladu sa članom 24 Zakona, politički subjekti su otvorili poseban žiro-račun, dok je isplaćeno 20% tih sredstava u jednakim iznosima političkim subjektima (ukupno 13 izbornih lista/političkih subjekata), odnosno ukupno **29.886,30€**, pa je tako 13 političkih subjekata koji su predali izborne liste dobilo po **2.298.95€**. (ANEX 1 tabela I)

U roku od 30 dana od dana održavanja izbora politički subjekti dostavljaju Agenciji Izvještaj o porijeklu, visini i strukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju, sa pratećom dokumentacijom, u štampanoj i elektronskoj formi na utvrđenom obrascu Agencije. Dostavljeno je ukupno 12 izvještaja.¹² Članom 21 Zakona je propisana obaveza organu lokalne uprave da nakon obavještenja Agencije izvrši prenos sredstava po osnovu osvojenih mandata.

Tako, najveći iznosi raspodijeljenih sredstava političkim subjektima iz javnih izvora po osnovu potvrđenih lista i osvojenih mandata je pripao političkom subjektu Demokratska partija socijalista-I riječju i djelom-dr Nermin Abdić kojoj je iz javnih izvora pripalo **45.979€**; Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof. dr Saša Mujović **34.484,25€**; Za budućnost Podgorice-Grad svih nas **32.185,30€**; koaliciji GP URA-

¹² Izvještaje su dostavili: Vrijeme je za red-Stranka evropskog progresa-Duško Marković, dr Vuk Kadić-Pokret naprijed-Za Podgoricu i porodicu, Evropski savez-Boris Mugoša (SDP, SD,LP i Građani, I riječju i djelom-I-dr Nermin Abdić, Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić, Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof. Dr Saša Mujović, Podgorička lista-Andrej Milović, Crnogorska evropska partija-Novak Adžić, Za budućnost Podgorice-Grad svih nas, Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu, U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!, Podgorica svih nas-Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović

Pokret za PG i PZP-Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu **16.092,65€**; koaliciji Evropski savez (SD-SDP-LP) **9.195,80€**; Stranka evropskog progresa-Vrijeme je za red-Duško Marković i Preokret-Ovako više ne može-Srdan Perić po **6.896,85€**.

Agencija je izvršila kontrolu dostavljenih izvještaja, dostavljene dokumentacije i izvršila upoređivanje i analizu na osnovu informacija i podataka koje je prikupila u toku izborne kampanje.

Od priloga fizičkih lica politički subjekti su prikupili ukupno **97.804,46€** (ANEX 1 tabela II) i to: GB dr Vuk Kadić je prikupio 28 novčanih priloga u iznosu od 53.686€, Podgorička lista 13 novčanih priloga u ukupnom iznosu od 15.395€ i jedan nenovčani prilog u iznosu od 2.400€, Demokratska partija socijalista je prijavila dva priloga u ukupnom iznosu od 2.650€ od čega je 1650€ nenovčani i 1000€ novčani prilog, Stranka evropskog progresa deset novčanih priloga u iznosu od 11.795,62€, Crnogorska građanska akcija ukupno četiri priloga u iznosu od 1.400€, GB Preokret je prijavila 18 priloga u iznosu od 8.757,84€ od čega četiri nenovčana priloga u iznosu od 2.087,84€ i 14 novčanih priloga u iznosu od 6.670€ i Crnogorska evropska partija ukupno 16 novčanih priloga u iznosu 1.720€, dok ostali politički subjekti koji su otvorili žiro račune, u podnešenim izvještajima nijesu prijavili priloge. Jedan politički subjekat (Pokret podstanara Podgorice-Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić) nije dostavio nijedan izvještaj u toku izborne kampanje, pa u analizu prihoda i troškova nijesu uključeni prilozi ovog subjekta.

Politički subjekti su prijavili **2.300€** priloga od pravnih lica, i to politički subjekat Crnogorska građanska akcija od strane jednog pravnog lica 100€ i Podgorička lista-Andrej Milović od jednog pravnog lica nenovčani prilog u iznosu od 2.200€. Ostali politički subjekti u izvještajima nijesu prijavili priloge od pravnih lica.

Agencija je vršila provjeru obračuna i izvještavanja o primljenim nenovčanim priložima i iz dostupnih evidencija i dostavljenih izvještaja utvrdila ukupno **21.659,34€** nenovčanih priloga.¹³ Tako su u izvještajima u skladu sa članom 50 Zakona politički subjekti prijavili sljedeće nenovčane priloge: GB Preokret 2.087,84€ od četiri fizička lica, Demokratska partija socijalista od jednog fizičkog lica 1.650€ i Podgorička lista-Andrej Milović 4.600€ od dva lica. Kontrolom izvještaja i prikupljenih podataka utvrđeno je da su još tri politička subjekta imala nenovčane priloge koje nijesu prijavili u izvještajima. Tako je utvrđeno da je koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene imala nenovčani prilog u iznosu od 4.428€, koalicija Za budućnost Podgorice 6.788,10€ i koalicija Evropa sad-Demokrate u iznosu od 2.105,40€. **S tim u vezi, neophodno je propisati obavezu dostavljanja tačnih i potpunih podataka u Izvještaju o utrošenim sredstvima za izbornu kampanju i prateće dokumentacije, kao i da je u cilju postizanja pune transparentnosti potrebno propisati Agenciji obavezu izmjene izvještaja u slučaju utvrđenih netačnih ili nepotpunih podataka.**

Naime, Agencija je u svim dosadašnjim ciklusima vršila suštinsku kontrolu tačnosti i potpunosti aktivnosti i izvještaja političkih subjekata i tražila izjašnjenja od političkih subjekata iz razloga neslaganja podataka iz evidencije Agencije i podataka iz izvještaja partija.

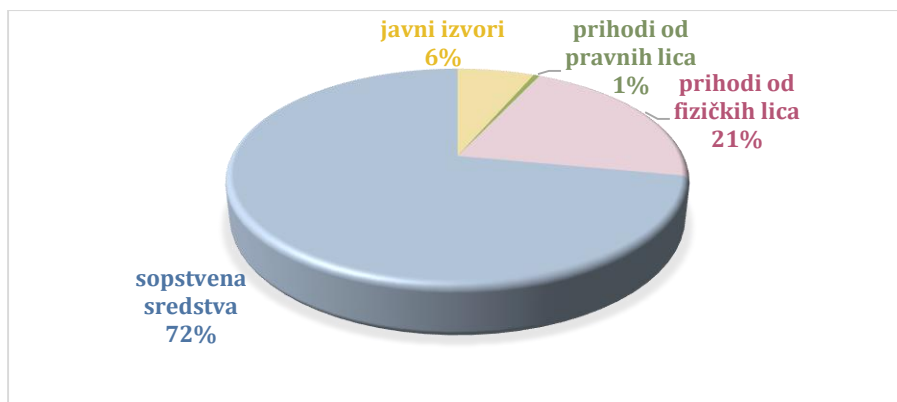
Takođe, politički subjekti su vršili prenos sredstava sa glavnog računa, odnosno koristili sopstvena sredstva¹⁴ u iznosu od **331.259,29€**. Ova sredstva je u najvećem iznosu koristila koalicija Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović (104.130€), zatim koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP (83.000€), koalicija Za budućnost Podgorice (58.045,69€), koalicija Evropski savez (SD-SDP-LP)

¹³ Pružanje usluga ili proizvoda datih političkom subjektu bez naknade ili pod uslovima kojima se taj politički subjekat stavlja u povlašćeni položaj u odnosu na druge potrošače (član 7 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja)

¹⁴ Član 17 stav 3 Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja.

39.000€, Stranka evropskog progresa (33.983,60€), Demokratska partija socijalista (10.900€) i Podgorička lista (2.200€), dok ostali politički subjekti ova sredstva nijesu koristili. (ANEX 1 tabela II)

Imajući u vidu prethodno navedeno, uvidom u dostavljene izvještaje i prateću dokumentaciju utvrđeno je da su podnosioci izbornih lista za izbore održane 29. septembra prikupili sredstva u ukupnom iznosu od **454.212,26€**, gdje nije uračunat iznos koji su politički subjekti dobili po osnovu osvojenih mandata (ANEX 1 tabela II), od čega su: ukupno opredijeljena sredstva **29.886,35€** (20% koji su namijenjeni svim političkim subjektima kao učesnicima), odnosno 6,58% od ukupno prikupljenih sredstava, sopstvena sredstva **331.259,29€**, odnosno 72,93% od ukupno prikupljenih sredstava; sredstva od priloga fizičkih lica **98.092,68€**, odnosno 21,60% i sredstva od priloga pravnih lica **2.300€**, odnosno 0,51% od ukupno prikupljenih sredstava.¹⁵

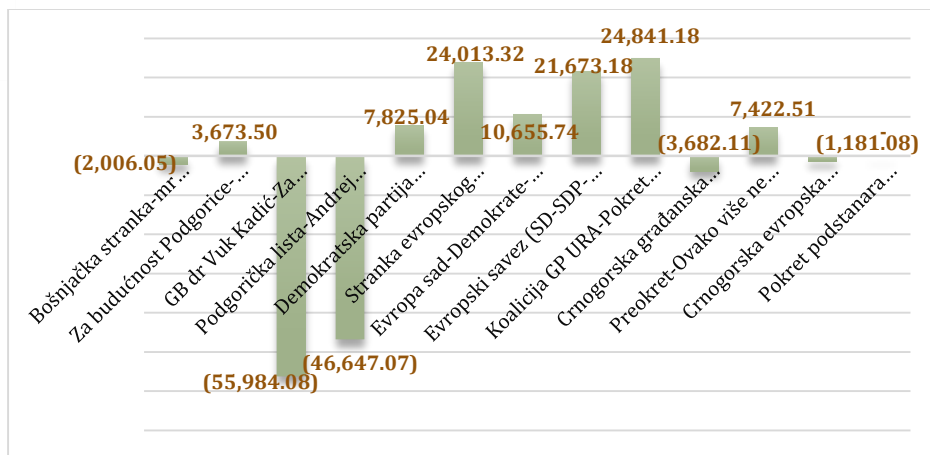

Grafik 2: Prikaz prikupljenih sredstava u izbornoj kampanji po izvorima finansiranja

Politički subjekti su ispoštovali limit propisan članom 23 stav 2 Zakona da visina sredstava iz privatnih izvora ne može preći iznos sredstava koja mu pripadaju u smislu člana 20 stav 2 Zakona, koji je za izbore u Glavnom gradu iznosio **68.968,38€**. (ANEX 1 tabela V)

Ukoliko se broj osvojenih mandata od strane političkih subjekata koji su učestvovali na izborima za odbornike u Skupštini Glavnog grada uporedi sa iznosom utrošenih sredstava, mandat je najmanje koštao koaliciju Za budućnost Podgorice-Grad svih nas i to **3.673,50€**, a najviše koaliciju GP URA-Pokret za PG i PZP-Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu **24.841,18€**. U tabeli u Aneksu se mogu naći detaljni podaci. (ANEX 1 tabela III)

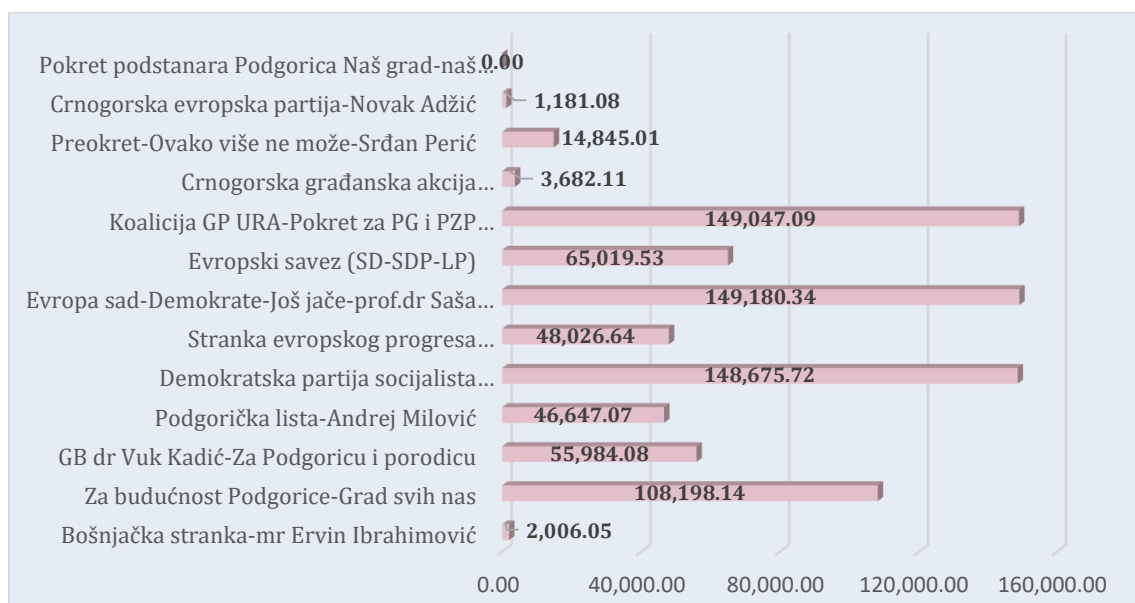
¹⁵ U navedene iznose prikupljenih sredstava nijesu uračunata sredstva jednog političkog subjekta koji nije dostavio izvještaj u skladu sa članom 50 Zakona, odnosno Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić.

Grafik 3: Cijena osvojenog mandata

U izvještajima podnijetim nakon održanih izbora politički subjekti su izvještavali u skladu sa obrascem koji je utvrđen od strane Agencije koji sadrži osam tabela za izvještavanje o troškovima izborne kampanje. Ukupni troškovi prikazani u izvještajima iznosili su **792.492,86€**. (ANEX 1 tabela VII)

Detaljnou analizom i kontrolom dostavljenih Izvještaja, odnosno prateće dokumentacije, utvrđeno je da su politički subjekti za predizborne skupove izdvojili ukupno **102.803,52€** (12.97%), za reklamne spotove i reklamni materijal **194.581,69€** (24.55%), za internet oglašavanje **119.590,60€** (26.13%), za banere/saopštenja na portalu **83.869,30€** (18.32%), za štampane medije **33.405,95€** (7.30%), za zakup bilborda i city light površina **149.772,55€** (32.72%), za reklamiranje i predstavljanje TV stanicama **93.247,25€** (20.37%), za reklamiranje i predstavljanje na radio stanicama **32.787,26€** (7.16%), za troškove istraživanja javnog mnjenja **0€**, za angažovanje opunomoćenih predstavnika **500€** (0.06%), za režijske i troškove opšte administracije **2.627,37€** (0.33%), za troškove prevoza **7.148,62€** (0.90%) i za ostale troškove izborne kampanje **27.147,95€** (3.43%) (ANEX 1 tabela IV).

Grafik 4: Prikaz utrošenih sredstava za izbornu kampanju po vrsti troška

Imajući u vidu činjenicu da je potvrđeno 13 izbornih lista, otvoreno je 13 posebnih izbornih žiro-računa i dostavljeno 12 izvještaja o prikupljenim i utrošenim sredstvima (jedan subjekat nije dostavio Izvještaj), u nastavku će biti prikazana analiza i struktura troškova.

Troškovi za predizborne skupove iznosili su ukupno **102.803,52€ (12,97%)**. U najvećem iznosu su prikazani od strane Demokratske partije socijalista 28.182,76€; koalicije GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 22.927,50€; koalicije Evropa sad-Demokrate 21.430,13€; koalicije Za budućnost Podgorice 10.597€; GB Preokret 6.407€; Stranka evropskog progresa 2.507,50€ i Crnogorska evropska partija 518€.

Troškovi za reklamne spotove i reklamni materijal prikazani su u iznosu od **194.581,69€ (24,55%)** i odnosili su se na izradu reklamnog materijala. Podgorička lista je u Izvještaju iskazala troškove u iznosu od 46.422,62€; koalicija Za budućnost Podgorice 38.569,12€; koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 35.953,01€, koalicija Evropa sad-Demokrate 32.717,10€; koalicija Evropski savez 15.165,10€; GB dr Vuk Kadić 9.578,60€; Stranka evropskog progresa 4.418,92€; Crnogorska građanska akcija 3.650,39€; GB Preokret 2.458,55€; Bošnjačka stranka 1.996,50€ i Crnogorska evropska partija 663,08€.

Troškovi za internet oglašavanje prikazani su u ukupnom iznosu od **119.590,60€ (26,13%)** i to: Demokratska partija socijalista 31.367,92€; Stranka evropskog progresa 23.705,23€; koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 23.532,66€; koalicija Evropa sad-Demokrate 19.304,21€; koalicija Evropski savez 9.646,39€; GB dr Vuk Kadić 7.595,62€; GB Preokret 3.329,57€ i Crnogorska građanska akcija 1.109€.

Za predstavljanje izbornog programa politički subjekti su koristili i reklamiranje na banerima/web-portalima i za usluge te vrste izdvojili su ukupno **83.869,30€ (18,32%)**. Najviše je izdvojila koalicija Evropa sad-Demokrate 27.864,21€, zatim GB dr Vuk Kadić 21.277,85€; Podgorička lista 17.976,37€, Stranka evropskog progresa 9.547,49€; koalicija Evropski savez 6.179,80€, dok je GB Preokret izdvojila 1.023,58€.

Kod štampanih medija, politički subjekti su prikazali trošak u iznosu od **33.405,95€ (7,30%)** i to: Demokratska partija socijalista 14.114,65€, koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 13.846,30€, zatim GB dr Vuk Kadić 3.267€ i koalicija Za budućnost Podgorice 2.178€.

Politički subjekti izdvojili su za reklamiranje i predstavljanje na TV stanicama, **93.247,25€ (20,37%)**. Od toga koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 18.529,50€, zatim koalicija Za budućnost Podgorice 18.510,82€, Podgorička lista 14.434,70€, GB dr Vuk Kadić 14.157€, Demokratska partija socijalista 12.496,28, koalicija Evropski savez 6.897€, Stranka evropskog progresa 6.261,75€ i koalicija Evropa sad-Demokrate 1.960,20€.

Za reklamiranje i predstavljanje izbornih programa na radio stanicama politički subjekti su prikazali trošak u ukupnom iznosu od **32.787,26€ (7,16%)** i to: Demokratska partija socijalista 20.416,30€, koalicija Evropa sad-Demokrate 4.555,79€, koalicija Za budućnost Podgorice 2.597,14€, GB dr Vuk Kadić 2.177,03€, Stranka evropskog progresa 1.585,75€ i koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 635,25€.

Ukupna suma za zakup bilborda i city light površina iznosila je **149.772,55€ (32,72%)**. Od toga je Stranka evropskog progresa iskazala trošak u iznosu od 33.771,10€, koalicija Za budućnost Podgorice 31.823€, Demokratska partija socijalista 31.671,75€, koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 21.634,80€, koalicija Evropski savez 9.728,40€, Podgorička lista 8.323,55€, GB dr Vuk Kadić 5.463,15€, Stranka evropskog progresa 3.993€, Bošnjačka stranka 1.742,40€ i GB preokret 1.621,40€.

Troškovi istraživanja javnog mnjenja nijesu prikazani u izvještajima političkih subjekata.

Za angažovanje opunomoćenih predstavnika iskazan je trošak od **500€ (0,06%)** i to samo od jednog političkog subjekta koalicije GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene.

Režijski troškovi i troškovi opšte administracije iskazani su u iznosu od **2.627,37€ (0,33%)** i to od koalicije GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene 1.507,26€, koalicije Evropa sad-Demokrate 847€, Podgorička lista 224,45€, Demokratska partija socijalista 43,75€ i GB preokret 4,91€.

Troškovi prevoza prikazani su u ukupnom iznosu od **7.148,62€ (0,90%)** od tri politička subjekta i to najviše od strane koalicije Evropa sad-Demokrate 6.080,60€, zatim Demokratske partija socijalista 581,50€ i koalicije Evropski savez 486,52€.

Ostali troškovi izborne kampanje iznosili su **27.147,95€ (3,43%)**. Koalicija GP URA-Pokret za PG-Pokret za promjene prikazala je ove troškove 8.930,81€, Demokratska partija socijalista 6.812,11€, koalicija Evropski savez 6.682,69€, koalicija Za budućnost Podgorice 3.923,06€, koalicija Evropa sad-Demokrate 650€, GB dr Vuk Kadić 108,01€, Crnogorska građanska akcija 31,72€ i Bošnjačka stranka 9,55€.

KONTROLA IZVJEŠTAJA POLITIČKIH SUBJEKATA/ PRIKUPLJENIH I UTROŠENIH SREDSTAVA

Agencija je vršila redovnu kontrolu poštovanja obaveza, zabrana i ograničenja za političke subjekte skladu sa Zakonom i Planom kontrole i nadzora.

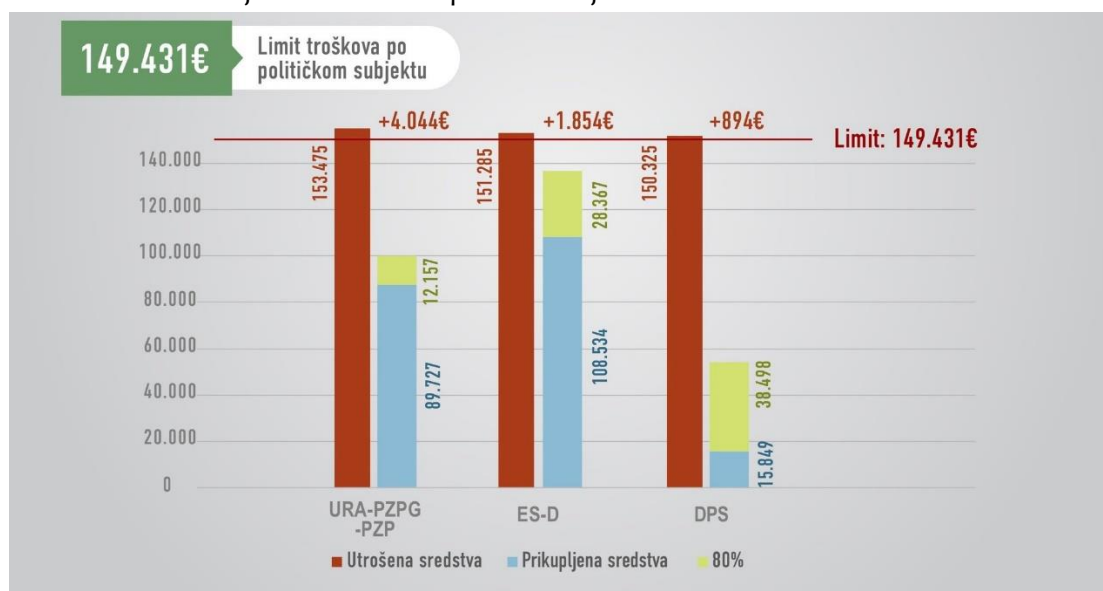
U skladu sa propisanim pravnim okvirom koji reguliše ovu oblast, za vrijeme izborne kampanje politički subjekti otvaraju poseban žiro-račun za finansiranje troškova izborne kampanje i određuju lice odgovorno za finansijsko poslovanje i izvještavanje (jedan politički subjekat nije ispunio ovu obavezu). Sva sredstva namijenjena za finansiranje kampanje uplaćuju se na poseban račun i sva plaćanja troškova kampanje vrše se sa tog računa. Od ukupno prikupljenih sredstava političkih subjekata 6,63% su sredstava iz javnih izvora, 73,49% je sopstvenih sredstava, 21,38% priloga fizičkih lica i 0,51% priloga pravnih lica. Svi politički subjekti su ispoštovali propisane limite za ukupno prikupljena sredstva iz privatnih izvora, kao i propisane limite za priloge. Kada su u pitanju davaoci priloga u toku je kontrola propisanih zabrana iz člana 33 Zakona za lica koja su dala prilog za izbornu kampanju, uključujući kontrolu propisane zabrane davanja priloga za fizička lica i preduzetnike koji nemaju biračko pravo. i za lica pravosnažno osuđena za krivična djela sa elementima korupcije i organizovanog kriminala finansirala izbornu kampanju. Tako je upućen dopis Ministarstvu unutrašnjih poslova za provjeru 81 lica kroz birački spisak, pa će o rezultatima postupka javnost će biti blagovremeno obaviještena. Izvršena je provjera kroz kaznenu evidenciju Ministarstva pravde za navedena lica, nakon koje je utvrđeno da lica koja su dala prilog političkim subjektima u ovoj izornoj kampanji nijesu pravosnažno osuđena za krivična djela sa elementima korupcije i organizovanog kriminala. **U ovom dijelu je potrebno propisati prekršajnu odgovornost za davaoce priloga, a ne za političke subjekte što je do sada bio slučaj.**

Agencija je vršila provjeru obračuna i izvještavanja o primljenim nenovčanim priložima i iz dostupnih evidencija i dostavljenih izvještaja utvrdila da je u toku izborne kampanje bilo nenovčanih priloga, odnosno pružanja usluga ili proizvoda datih političkom subjektu bez naknade. Utvrđeno je da su u izvještajima politički subjekti prijavili pet nenovčanih priloga u visini od ukupno od **8.337,84€**. Nakon izvršene kontrole izvještaja i dostavljene prateće dokumentacije utvrđeno je da su politički subjekti imali ukupno **21.659,34€** nenovčanih priloga, odnosno da nijesu sve prijavili.

Politički subjekti u izvještajima nijesu prikazali trošak kao ekvivalent prilogu u skladu sa Pravilima o načinu obračunavanja i izvještavanju o nenovčanim priložima političkim subjektima, pa tako prijavljeni nenovčani prilozi nemaju svoj ekvivalent, odnosno nijesu prikazani u datim kategorijama troškova, kako je propisano članom 4 stav 2 Pravila. Demokratska partija socijalista je prekoračila dozvoljeni iznos iz člana 18 Zakona u iznosu od 894,22€, jer nenovčani prilog od 1.650€ nije prijavila u datim kategorijama troškova.

Nadalje, kontrolom prikupljene dokumentacije, po službenoj dužnosti, od pružaoca usluga na teritoriji Crne Gore, konstatovano je da se podaci **ne podudaraju** sa dostavljenim izvještajima. Tako je utvrđeno da tri politička subjekta nijesu prijavila nenovčani prilog od strane A plus TV (A plus media group d.o.o.), ni kao ekvivalent u datim kategorijama troškova u skladu sa Pravilima o načinu obračunavanja i izvještavanju o nenovčanim priložima političkim subjektima. Koalicija GP URA, Pokret za Podgoricu i Pokret Za Promjene nije prikazala u Izvještaju nenovčani prilog u iznosu od 4.428€ od A plus TV, kao ni koalicija Evropa sad-Demokrate u iznosu od 2.105,40€, pa je utvrđeno da je prekoračen dozvoljeni iznos iz člana 18 Zakona u visini od 4.043,59€, odnosno 1.854,24€. Politički subjekat koalicija Za budućnost Podgorice nije prijavila nenovčani prilog u iznosu od 6.788,10€, što je konstatovano u Izvještaju o izvršenoj kontroli, ali nije prekoračen dozvoljeni iznos u skladu sa članom 18 Zakona.

Kako je dozvoljeni iznos sredstava koje je politički subjekat mogao utrošiti za finansiranje izborne kampanje u Glavnom gradu iznosio 149.431€, **utvrđeno je da su tri politička subjekta prekoračila ovaj limit**, te je Agencija ¹⁶ izrekla mjere djelimičnog gubitka pripadajućeg iznosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje. Ova mjera uključuje obustavu prenosa sredstava srazmjerno utvrđenim prekoračenjima.

Grafik 5: Prikaz prekoračenja limita troškova

U dijelu iskazanih troškova izvršena je *suštinska i dubinska kontrola aktivnosti političkih subjekta i njihovih prikupljenih i utrošenih sredstava u kampanji*, u skladu sa usvojenom Metodologijom. Ta kontrola je obuhvatila monitoring i analizu objavljenih podataka, upoređivanje objavljenih i dostavljenih podataka i direktan uvid u dokumentaciju prilikom terenskih kontrola.

¹⁶ Demokratska partija socijalista, koalicija GP URA, Pokret za Podgoricu i Pokret za promjene i koalicija Evropa sad-Demokrate

Tako su praćene aktivnosti političkih subjekata, posebno u dijelu iskazanih troškova, na osnovu kojih je prikupljana dokumentacija koja prati te aktivnosti, uključujući fakture, ugovore, reklamne uzorke i sl. Tako je ukupno evidentirano i iskontrolisano **184 aktivnosti** od strane **76 pružalaca usluga** političkim subjektima u vrijednosti od **540.954,68€**.

Dio evidentiranih podataka se odnosi na monitoring pruženih usluga i troškova političkih subjekata prilikom čega je prikupljena dokumentacija (ugovori i fakture) od ukupno 29 pružaoca usluga, koja se odnosi na usluge ili proizvode date političkim subjektima u toku izborne kampanje (dopisi pružaocima usluga upućeni 17. septembra). Od ovog broja, jedan pružalac usluga se izjasnio da nije pružao usluge političkim subjektima.

Zatim, u skladu sa članom 16 Zakona, 24 subjekta koji pružaju usluge medijskog oglašavanja političkim subjektima u kampanji, su dostavila Agenciji cjenovnike medijskog oglašavanja. Redovno su dostavljani ugovori koji su zaključeni u kampanji, odnosno 54 ugovora koji su objavljeni na internet stranici Agencije.¹⁷ Agencija je 2021. godine dala Mišljenje za primjenu člana 16 Zakona u praksi, koje je objavljeno na internet stranici.¹⁸

Takođe, angažovana je agencija koja je pratila medijsko oglašavanje političkih subjekata. Monitoring je sproveden u periodu 29.08-27.09, odnosno do perioda pokretanja instituta predizborne tišine. Monitoring je izvršen u sadržaju televizija, štampanih medija, portala i radio stanica koje se plasiraju na teritoriji Crne Gore. Prema podacima ove Agencije, monitoringom sadržaja posmatranih pružalaca usluga zabilježeno je 2.254 reklama izbornih lista koje su učestvovala na izborima (čija je vrijednost po cjenovniku 271.387€). U pomenutom periodu najviše reklama zabilježeno je u sadržajima radija i to 1.326 ili 59% od ukupnog broja. U sadržajima TV stanica zabilježeno je 590 reklama ili 25% od ukupnog broja. Kada je riječ o društvenim mrežama evidentirano je ukupno 129 reklama ili 3% od ukupnog broja. Na bilbordima je zabilježeno 8% reklama, odnosno 189 reklama, dok je najmanje u sadržajima štampanih medija, između 0 i 1% tj. 2 reklame. Kada je riječ o vrijednosti emitovanih reklama tokom navedenog perioda, ukupno 49% od ukupnih sredstava utrošeno je reklamiranje na bilbordima i ako je na bilbordima zabilježeno svega 8% od ukupnog broja reklama. Kada je riječ o televizijama, najveći broj reklama zabilježen je u sadržaju TV Vijesti i to 265 reklama ili 45% od ukupnog broja, odnosno A Plus 214 reklama ili 36% od ukupnog broja reklama emitovanih u sadržaju televizija. U skladu sa članom 53a Zakona o izboru odbornika i poslanika, kojim je propisano da se podnosiocima potvrđenih izbornih lista obezbijedi ravnopravno i svakodnevno besplatan prostor za emitovanje, pravo na besplatno oglašavanje u sadržaju javnog servisa na TVCG1, TVCG2 i Gradske TV iskoristilo je 11 izbornih lista.

Izvršen je monitoring bilbord i citylight površina na teritoriji Crne Gore. Monitoring je vršen obilaskom magistralnih i gradskih puteva na teritoriji Podgorice, kao i fotografisanjem i mapiranjem uočenih reklama/poruka sa političkim sadržajem. Cijena je određena na osnovu cjenovnika dobijenih od pružalaca usluga, gdje je u obzir uzeta cijena mjesečnog zakupa bilborda (bez dizajna i štampe) za određene dimenzije i vrstu bilborda/citylight-a. Monitoring reklamiranja na društvenim mrežama urađen je korišćenjem alata Facebook AD Library (<https://www.facebook.com/ads/library>). Za sve

¹⁷ <https://www.antikorupcija.me/me/kontrola-politickih-subjekata-izbornih-kampanja/odlukeugovori-lokalni-izbori-podgorica-2024/#page=1>

¹⁸ <http://www.antikorupcija.me/me/kontrola-politickih-subjekata-izbornih-kampanja/2006261207-misljenja-vezana-za-izbornu-proceduru/>

političke oglase namijenjene građanima Crne Gore, njihovi oglašivači morali su da prođu proces autorizacije i daju podatak o tome ko plaća oglas i ko je za njega odgovoran.

Na kraju je, u skladu sa podacima koje je Agencija analizirala i kontrolisala u toku izborne kampanje, a pribavila po službenoj dužnosti od strane pružalaca usluga ili prilikom kontrole političkih subjekata ili koje su dostavljene od strane pružalaca usluga u skladu sa Zakonom ili koje joj je dostavila angažovana agencija za praćenje medijskog oglašavanja, izvršena kontrola tačnosti i potpunosti dostavljenih izvještaja političkih subjekata o prikupljenim i utrošenim sredstvima u izornoj kampanji. Tom prilikom su, između ostalog, evidentirani troškovi i aktivnosti političkih subjekata u toku izborne kampanje, koji nijesu prijavljeni u izvještajima, odnosno nijesu prijavljeni troškovi koji treba da budu ekvivalent nenovčanim priložima u datim kategorijama troškova, kako je propisano članom 4 stav 2 Pravila o načinu obračunavanja i izvještavanju o nenovčanim priložima političkim subjektima. Upućeni su zahtjevi za izjašnjenje, na koja su se politički subjekti izjasnili: *da nenovčani prilog ne smataju i troškom izborne kampanje, da nijesu bili u posjedu faktura do momenta slanja konačnog izvještaja, kao ni odluke koju je poslala A plus TV, da je u pitanju tehnička greška, da nije bilo nenovčanog priloga, pa zato nije prikazano u izvještaju ni kao trošak.*

Izvršena je analiza i provjera 12 dostavljenih izvještaja i konstatovane su nepravilnosti koje se odnose na: nedostavljanje dokumentacije (fakture, ugovori i izvodi) za određene troškove, nedostavljanje odluka o prenosu sopstvenih sredstava, kao i odluka pravnih lica o priložima političkim subjektima, neprikazivanje nenovčanih priloga od pravnih lica, neprikazivanje troškova u Izvještaju konstatovanih u izvodima iz banke, neprikazivanje pripadajućih troškova za nenovčane priloge, nepopunjavanje izvještaja u skladu sa Smjernicama za popunjavanje obrasca izvještaja o porijeklu, visini istrukturi prikupljenih i utrošenih sredstava iz javnih i privatnih izvora za izbornu kampanju, neprikazivanje pripadajućih poreza i doprinosa po osnovu sklopljenih ugovora o djelu, zaključivanje ugovora prije otvaranja posebnog žiro-računa za izbornu kampanju, neslaganje prateće dokumentacije i dostavljenog izvještaja, nepoklapanje podataka iz izvještaja sa podacima u posjedu Agencije, kao i prekoračenje dozvoljenog limita troškova u skladu sa članom 18 Zakona. Upućeno je šest dopisa za izjašnjenje i dopunu političkim subjektima, dok su kontrolom svih dostavljenih izvještaja konstatovane **32 nepravilnosti** (nedostavljanje dokumentacije, neprijavlivanje određenih troškova, neprijavlivanje nenovčanih priloga, prekoračenje limita troškova u skladu sa članom 18 Zakona). **Potrebno je definisati period izborne kampanje i jasno i nedvosmisleno propisati obaveze i odgovornosti političkih subjekata u izornoj kampanji, posebno prije dana potvrđivanja izborne liste. Takođe, neophodno je propisati obavezu dostavljanja tačnih i potpunih podataka u izvještaju o utrošenim sredstvima za izbornu kampanju i prateće dokumentacije, kao i da se u cilju postizanja pune transparentnosti propiše Agenciji obaveza izmjene izvještaja u slučaju utvrđenih netačnih ili nepotpunih podataka.**

Politički subjekti imaju obavezu zatvaranja računa u roku od 90 dana od dana objavljivanja konačnih rezultata izbora (član 25 Zakona), odnosno do 28. januara 2025. godine. Ostaje nedefinisan **rok za zatvaranje računa otvorenog za objedinjenu izbornu kampanju, kao i regulisanje načina na koji će biti izmirene obaveze po osnovu eventualno neizmirenog kreditnog zaduženja subjekta, odnosno neizmirenja drugih obaveza proisteklih iz izbornog procesa.**

Agencija je u cilju sveobuhvatne kontrole političkih subjekata izvršila kontrolu redovnog rada, odnosno plaćanja sa računa za redovan rad u toku izborne kampanje, kao i sa računa za poslovanje ženskih organizacija, za pet najvećih političkih subjekata. Tako je izvršena kontrola redovnog rada

Demokratske partije socijalista, Nove srpske demokratije, GP URA, Pokreta Evropa sad i Socijaldemokrata. Tako je konstatovano plaćanje koje je iskazano kao redovna aktivnost političkog subjekta i to: od strane političkog subjekta Evropa sad za oglašavanje na bilbordima u vezi programa *Evropa Sad 2* (po ugovorima 69.381,40€, dok je plaćeno 45.564,7€) i distribuciju promotivnih flajera uz račune za struju od strane Pošte Crne Gore (plaćena usluga u iznosu od 9.208,63€). Dodatnom kontrolom pravnih lica DOO Đoković i Pošta Crne Gore pribavljeni su ugovori sklopljeni sa navedenim političkim subjektom u vezi ovih aktivnosti.

Ostaje nedefinisano da li se troškovi koje ima politički subjekat, a koji se ne odnose na javno predstavljanje i promovisanje odnose na troškove izborne kampanje ili redovnog rada političkog subjekta. Npr. član 12 definiše troškove zakupa kao troškove redovnog rada, dok je praksa pokazala da politički subjekti zakupljuju prostorije u toku kampanje i koriste je u svrhu kampanje.

UPOTREBA JAVNIH RESURSA U IZBORNOJ KAMPANJI

Zakonom su propisana ograničenja i zabrane upotrebe javnih resursa i obaveze izvještavanja organa vlasti u toku izborne kampanje, u cilju transparentnosti upotrebe javnih resursa, odnosno jačanja povjerenja u izborni proces.

Agencija je izvršila kontrolu sprovođenja Zakona i sačinila Izvještaj o izvršenoj kontroli ili nadzoru, gdje su opisane preduzete radnje u vršenju kontrole, utvrđene nepravilnosti, kao i predlog postupaka i mjera koje će Agencija preduzeti u skladu sa Zakonom. Kod izvještajnih obaveza organa vlasti, Agencija je izvršila kontrolu njihovog sprovođenja kad je u pitanju sedmodnevno izvještavanje u skladu sa članom 38 i 43 Zakona (analitičke kartice i izdati putni nalozi). Kada je u pitanju sprovođenje člana 44 Zakona (zapošljavanje), ovlašćeni službenici Agencije su izvršili kontrolu dostavljene dokumentacije u toku izborne kampanje (dostavljeno ukupno 5.267 ugovora/rješenja) i iste objavili na internet stranici Agencije. Takođe, navedeni podaci su dostupni kroz tabelarne prikaze na internet stranici Agencije.

Kada su u pitanju propisane zabrane, Agencija je sprovela kontrolu poštovanja i sprovođenja: čl. 35 i 36 Zakona (Zabrana vršenja pritiska prilikom prikupljanja priloga ili bilo koje druge aktivnosti vezane za kampanju i finansiranje političkih subjekata, korišćenja prostorija organa vlasti za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima i distribucije propagandnog materijala i prikupljanje potpisa podrške za predaju izborne liste političkog subjekta u organu), člana 37 (Zabrana plaćenog reklamiranja koje na bilo koji način može favorizovati političke subjekte), člana 38 (Zabrana mjesečne potrošnje veće od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, odnosno zabrana mjesečne potrošnje veće od prosječne mjesečne potrošnje u posljednjih šest mjeseci prethodne godine), člana 39 (Zabrana upotrebe državne mehanizacije), člana 40 (Zabrana državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, isplate odnosno davanja jednokratne novčane pomoći), člana 42 (Zabrana otpisa dugova građanima) i člana 43 (Zabrana javnim funkcionerima korišćenja službenih automobila).

Analizirano je i poštovanje dozvoljene visine mjesečne potrošnje za mjesec u kojem se vrši kontrola.

U toku izborne kampanje od devet prigovora, odnosno prijavljenih sumnji u nepoštovanje propisanih zabrana, njih **pet** se odnosilo na prijave zbog eventualnih zloupotreba javnih resursa u

izbornoj kampanji. (ANEX 3) U nastavku je prikaz ispunjavanja zabrana i ograničenja propisanih čl. 35-44 Zakona.

6.1 Kontrola poštovanja zabrane vršenja pritiska i zabrane upotrebe javnih resursa i distribucije propagandnog materijala i ograničenja korišćenja prostorija

Članom 35 je propisana zabrana vršenja pritiska prilikom prikupljanja priloga ili bilo koje druge aktivnosti vezane za izbornu kampanju i finansiranje političkih subjekata, dok je članom 36 propisana zabrana korišćenja prostorija organa vlasti za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu, odnosno distribucija propagandnog materijala političkog subjekta u organima vlasti i prikupljanje potpisa podrške za predaju izborne liste političkog subjekta u organu.

Agencija je redovno pratila aktivnosti političkih subjekata (partijske konvencije, skupove i sl.) i kontrolisala pod kojim uslovima je odobreno korišćenje prostorija organa vlasti za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, odnosno time vršila kontrolu poštovanja zabrane kojom se prostorije mogu koristiti samo ukoliko se isti uslovi obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu.

Skupovi su se održavali u JU „Muzički centar Crne Gore“, hotelima „Hilton“, „Voco“, „Bristol“ i „Ramada“, u Sportskom centru „Morača“, objektu Uprave za državnu imovinu (Staroj zdragi Vlade), Imanju „Knjaz“ i dr. Podaci o održanim skupovima i plaćenim iznosima **nijesu tačno iskazani** u dostavljenom i objavljenom izvještaju kod jednog političkog subjekta¹⁹.

Tokom vršenja terenske kontrole obavljen je razgovor sa prisutnim zaposlenima na temu da li je neko od aktivista političkih partija, odnosno političkih subjekata vršio pritisak tokom izborne kampanje i konstatovano da navedenih uticaja i pritisaka nije bilo.

Agenciji je dostavljen jedan prigovor za kršenje člana 36 Zakona kod jednog organa vlasti. (ANEX 3)

6.2 Kontrola poštovanja zabrana u vezi sa plaćenim reklamiranjem

Kod primjene člana 37, koja se odnosi na zabranu plaćenog reklamiranja državnih organa i organa lokalne samouprave, javnih preduzeća, javnih ustanova i državnih fondova koja na bilo koji način mogu favorizovati političke subjekte ili njihove predstavnike u toku izborne kampanje, Agencija nije primila prigovore zbog eventualne povrede propisane zabrane, dok redovnim praćenjem aktivnosti organa vlasti nije pronađen osnov sumnje da je došlo do povrede Zakona, odnosno da je vršeno plaćeno reklamiranje koje bi moglo favorizovati političke subjekte u bilo kom smislu.

6.3 Kontrola poštovanja zabrane u vezi sa mjesečnom potrošnjom i obaveze dostavljanja analitičkih kartica

Član 38 Zakona propisuje zabranu, državnim i lokalnim budžetskim potrošačkim jedinicama, osim DIK i OIK, mjesečne potrošnje veće od prosječne mjesečne potrošnje u prethodnih šest mjeseci od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, osim u slučajevima vanrednog stanja, u skladu sa Zakonom. Zabrana iz stava 1 ovog člana odnosi se i na, pravna lica koja vrše javna ovlašćenja, odnosno djelatnost od javnog interesa na osnovu ugovora sa nadležnim organom i na privredna društva koja su

¹⁹ Koalicija Za budućnost Podgorice nije prikazala trošak za predizborni skup u staroj zgradi Vlade (Uprava za državnu imovinu)

u vlasništvu države ili jedinice lokalne samouprave u skladu sa zakonom kojim se uređuje prevencija i sprječavanje korupcije. Izuzetno od stava 1 ovog člana državnim ustanovama za obavljanje poslova socijalne i dječje zaštite i državnim i lokalnim organima nadležnim za poslove poljoprivrede, zabranjena je mjesečna potrošnja veća od prosječne mjesečne potrošnje u posljednjih šest mjeseci prethodne godine.

U cilju kontrole ove zabrane, Agencija je redovno pratila potrošnju budžetskih sredstava kroz dostavljanje sedmodnevnih izvještaja, kao i dostavljenih mjesečnih izvještaja i dokumentacije od strane obveznika Zakona o prosječnoj i ukupnoj mjesečnoj potrošnji. Upućeno je ukupno **127 zahtjeva** za dostavljanje dokumentacije i podataka, dok je njihovom kontrolom tokom avgusta, konstatovano prekoračenje potrošnje kod **31** budžetske potrošačke jedinice, odnosno pravnog lica ili privrednog društva.²⁰ Prekoračenja su nastala usljed isplate zarada za prethodni mjesec, usklađivanja penzija, isplata političkim subjektima, ugovorenih javnih nabavki i dr.

Takođe, ovim članom propisana je obaveza za sve budžetske potrošačke jedinice da, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora i mjesec dana nakon održavanja izbora, sedmodnevno na svojoj internet stranici objavljuju analitičke kartice sa svih računa koje imaju u svom posjedu i dostavljaju ih Odboru Skupštine i Agenciji. Od početka izborne kampanje, bilo je ukupno devet izvještajnih perioda. Ukupan broj obveznika sprovođenja Zakona na teritoriji Glavnog grada Podgorica je 253.

Mjere i ograničenja iz člana 38 stav 5, člana 42, člana 43 st. 3 i 4 i člana 44 st. 1, 2 i 3 Zakona, a u skladu sa članom 45 Zakona, primjenjuju se na teritoriji cijele Crne Gore. Opštine su dostavljale objedinjene izvještaje za svoje budžetske jedinice.

U cilju nadzora nad sprovođenjem člana 38 Zakona Agencija je vršila monitoring internet stranica budžetskih potrošačkih jedinica koji su bili obveznici objavljivanja i dostavljanja analitičkih kartica na teritoriji Glavnog grada Podgorica. Upućeno je **16 upozorenja** organima vlasti za objavljivanje analitičkih kartica. Nije bilo podnijetih prigovora. (ANEX 3).

6.4. Kontrola poštovanja zabrane upotrebe državne mehanizacije i opreme

Član 39 Zakona propisuje da se, u periodu od šest mjeseci prije roka predviđenog za održavanje izbora, računajući kao rok predviđen za održavanje izbora datum na koji su izbori bili održani u tekućem mandatu, zabranjuje privrednim društvima čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, da svoju mehanizaciju i opremu ustupaju trećim licima na upotrebu bez posebne odluke i bez ugovora sa naknadom, izuzev u slučajevima sanacije štete nastale usljed elementarnih nepogoda, požara ili sprečavanja širenja epidemije zaraznih bolesti.

Takođe, dodatno propisuje da, sve odluke, ugovore i naloge za upotrebu mehanizacije i opreme van osnovne djelatnosti, privredna društva čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica

²⁰ Savjet za građansku kontrolu rada policije, Sudski savjet, Centar za obuku u sudstvu i tužilaštvu, Komisija za koncesije, Ministarstvo saobraćaja i pomorstva, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Uprava za vode, Uprava za bezbjednost hrane, veterinu i fitosanitarne poslove, Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma, Uprava za nekretnine, Uprava za državnu imovinu, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo evropskih poslova, Uprava za inspekcijeske poslove, Agencija za nacionalnu bezbjednost, Revizorsko tijelo, Službeni list Crne Gore, Fond penzijskog i invalidskog osiguranja, Fond rada, Služba Gradonačelnice Glavnog grada, Služba Skupštine Glavnog grada, Uprava lokalnih javnih prihoda Glavnog grada, JU Dnevni centar za djecu i omladinu sa smetnjama u razvoju Podgorica, JU smještaj, rehabilitaciju i resocijalizaciju korisnika psihoaktivnih supstanci Podgorica, JU Muzeji i galerije Podgorica, Sekretarijat za lokalnu samoupravu i saradnju sa civilnim društvom Glavnog grada, Služba za zajedničke poslove Glavnog grada, Uprava za zaštitu imovinsko pravnih interesa Glavnog grada, Služba zaštite i spašavanja Glavnog grada, DOO „Vodovod i kanalizacija“ Podgorica i DOO „Putevi“ Podgorica.

lokalne samouprave su dužna da objave na zvaničnoj internet stranici i dostave Agenciji i Odboru Skupštine u roku od tri dana od dana donošenja. U toku izborne kampanje nije bilo dostavljenih ugovora o ustupanju mehanizacije i opreme.

Agencija je dodatno izvršila provjeru kod tri privredna društva²¹ u dijelu poštovanja ove zabrane. Nije bilo podnijetih prigovora koji su se odnosili na kršenje člana 39 Zakona. (ANEX 3)

6.5. Transparentnost socijalnih davanja i budžetskih rashoda

U cilju transparentnosti socijalnih davanja u toku izborne kampanje, član 40 Zakona propisuje obavezu Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije i organima lokalne samouprave da redovno prikupljaju analitičke kartice, koje sadrže podatke o iznosu i broju korisnika, vrstama i primaocima socijalne pomoći. Prikupljeni podaci iz analitičke kartice su objavljivani na internet stranicama institucija koje ih prikupljaju i dostavljaju, na sedmodnevnom nivou, Skupštini Crne Gore i Agenciji. Ova obaveza se odnosila na period izborne kampanje tj od 28.07. do 30.10.2024. godine, te je stoga tokom 14 perioda izvještavanja podnijeto i objavljeno ukupno 42 izvještaja od čega: 34 obavještenja da nije bilo isplata jednokratnih novčanih pomoći i 8 analitičkih kartica o vrstama, iznosu i primaocima socijalnih davanja.

U periodu kontrole, Ministarstvo socijalnog staranja, brige o porodici i demografije je ukupno isplatilo ukupno 11,864,779.21€ materijalnih davanja iz socijalne i dječije zaštite za korisnike Glavnog grada Podgorice. Ministarstvo dostavlja i izvještaje o isplaćenim jednokratnim pomoćima od strane Centara za socijalni rad. U periodu kontrole JU Centar za socijalni rad za za Glavni grad Podgorica, opštinu u okviru Glavnog grada Golubovci i opštinu Tuzi isplatio je dvije pomoći zbog smrti člana porodice u ukupnom iznosu od 220€ i četiri pomoći azilantima u ukupnom iznosu od 200€.

U periodu kontrole, Glavni grad Podgorica je isplatio dvije jednokratne novčane pomoći za naknadu štete na stambenom objektu u ukupnom iznosu od 1.200€.

Upućena su ukupno **tri upozorenja** obveznicima Zakona, većinom iz razloga nedostavljanja ili neobjavljivanja izvještaja u propisanom roku. Nakon datog upozorenja obveznici zakona su otklonili nepravilnosti. U toku izborne kampanje nije bilo podnijetih prigovora koji su se odnosili na povredu ovog člana Zakona. (ANEX 3)

Član 41 Zakona propisuje obavezu Ministarstvu i organu lokalne uprave da na sedmodnevnom nivou na svojoj internet stranici objavljuje izvode iz trezora, kao i analitičku karticu o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Takođe, podaci i odluke kojima su opredjeljena i plaćena sredstva dostavljaju se na sedmodnevnom nivou Skupštini i Agenciji.

U periodu kontrole, od 28. jula do 29. septembra 2024. godine (devet izvještajnih perioda) objavljeno je ukupno 36 izvještaja od čega: 18 izvoda iz trezora, 6 analitičkih kartica o potrošnji sredstava iz budžetske rezerve i 12 obavještenja da nije bilo isplate sa tekuće budžetske rezerve.

Ministarstvo finansija i Glavni grad Podgorica su u periodu kontroli dostavili **60** Odluka na osnovu kojih su isplaćena sredstva iz budžetske rezerve u ukupnom iznosu od **169.815,41€**. Odluke Glavnog grada Podgorica kojima su opredjeljena i plaćena sredstva su objavljene na internet stranici Agencije, link:

²¹ DOO "Komunalno" Podgorica, DOO "Čistoća" Podgorica i DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica

<https://www.antikorupcija.me/me/kontrola-politickih-subjekata-izbornih-kampanja/zakljucci-clan-41-lokalni-izbori-podgorica-2024/>.

Ministarstvo finansija je na osnovu 36 Odluka iz budžetske rezerve isplatilo **13.712,20€**, dok je Glavni grad na osnovu 24 Odluke iz budžetske rezerve isplatio **156.103.21€**.

Sa tekuće budžetske rezerve²², od strane Ministarstva finansija i Glavnog grada Podgorica isplaćene su ukupno **42** jednokratne novčane pomoći u ukupnom iznosu od **15.174,40€**, od čega:

- Ministarstvo finansija: **34** jednokratne novčane pomoći u iznosu od **11.274,40€**,
- Glavni grad Podgorica: **8** jednokratnih novčanih pomoći u ukupnom iznosu od **3.900€**.

Sve pomoći isplaćene su za sanaciju štete od elementarnih nepogoda (požar, poplava, grad i olujni vjetar), za liječenje i školovanje.

Upućeno je ukupno **pet upozorenja** obveznicima Zakona, većinom iz razloga nedostavljanja ili neobjavlivanja izvještaja u propisanom roku. Nakon datog upozorenja obveznici zakona su otklonili nepravilnosti. U toku izborne kampanje nije bilo prigovora koji su se odnosili na povredu ovog člana Zakona. (ANEX 3)

6.6. Kontrola poštovanja zabrane otpisa dugova

Član 42 propisuje zabranu pravnim licima čiji je osnivač, djelimični ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave da, vrše otpis dugova građanima, uključujući račune za utrošenu električnu energiju, vodu, kao i račune za sve vrste javnih usluga. Zabrana se odnosi na period od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, kao i mjesec dana nakon izbora.

Istim članom je propisano da, u godini u kojoj se održavaju redovni izbori, i u slučaju prijevremenih izbora u periodu od dana njihovog raspisivanja do dva mjeseca od utvrđivanja konačnih rezultata izbora, zabranjeno je uvođenje novih ili jednokratnih subvencija za struju i subvencija u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju privredna društva čiji je osnivač i/ili potpuni ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave.

Takođe, u periodu od raspisivanja izbora do dva mjeseca nakon utvrđivanja konačnih rezultata izbora, nadležnim državnim i lokalnim organima, zabranjen je otpis obaveza po osnovu oprosta poreza na dodatu vrijednost, ostalih poreza i parafiskalnih dažbina.

Agencija je vršila kontrolu poštovanja ove odredbe provjerom evidencija u posjedu pravnih lica i pokrenula **tri postupka**,²³ odnosno uputila zahtjeve za dostavljanje podataka i dokumentacije. Analizom dostavljenih podataka, Agencija je konstatovala da kod dva organa nije vršen otpis dugova, dok je kod jednog organa izvršen otpis duga po osnovu sudskih presuda i po osnovu zastarjelosti duga. Takođe, jedan organ je odobrio subvencije u plaćanju računa korisnika koji su korisnici materijalnih davanja po osnovu Rješenja Centra za socijalni rad.

6.7. Kontrola poštovanja zabrane korišćenja službenih automobila

Članom 43 stav 1 Zakona je propisana zabrana javnim funkcionerima korišćenja službenih automobila u toku izborne kampanje osim u slučajevima službene potrebe, dok je u stavu 3 propisana

²² *Saglasno Zakonu o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti i odgovora Ministarstva zdravlja od 9. septembra 2024. godine, da epidemija od većeg epidemiološkog značaja zarazne bolesti Covid-19 i dalje postoji u Crnoj Gori, proističe da nijesu zabranjena socijalna davanja sa tekuće budžetske rezerve sa državnog i lokalnog nivoa, koja su propisana članom 40 stav 3 Zakona*

²³ *DOO "Komunalno" Podgorica, DOO "Čistoća" Podgorica i DOO "Vodovod i kanalizacija" Podgorica*

obaveza organima vlasti da, na svojoj internet stranici, objavljuju sedmodnevno sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora, i da ih dostavljaju Agenciji na nedeljnom nivou. Agencija je 6.12.2024. godine donijela Mišljenje na uredbu o uslovima i načinu korišćenja prevoznih sredstava u svojini Crne Gore.²⁴

Nalozi su u velikoj mjeri popunjavani sa potrebnim podacima. Upućeno je **19 upozorenja** obveznicima Zakona. U toku izborne kampanje podnijeti je jedan prigovor koji se odnosio na povredu člana 43 Zakona. (ANEX 3)

6.8. Kontrola poštovanja zabrane zapošljavanja

Član 44 Zakona propisuje ograničenje na način što se u organima vlasti, mogu izuzetno zaposliti lica na određeno vrijeme, odnosno zaključiti ugovor za obavljanje privremenih i povremenih poslova, radi obezbjeđivanja neometanog i redovnog odvijanja i funkcionisanja procesa rada tih organa, na osnovu odluke nadležnog organa ovih subjekata, samo ako je to predviđeno aktom o sistematizaciji radnih mjesta. Ograničenje zapošljavanja propisano u ovom članu primjenjuje se u periodu od dana raspisivanja do dana održavanja izbora.

Takođe, u skladu sa članom 44 Zakona, organi vlasti su dužni da sve odluke o zapošljavanju koje su donijete u skladu sa zakonima kojima se uređuju radni odnosi, prava i obaveze državnih službenika i namještenika i obligacioni odnosi, sa kompletnom pratećom dokumentacijom, dostave Agenciji u roku od tri dana od dana donošenja odluke, koje Agencija u roku od sedam dana od dana dostavljanja objavljuje na svojoj internet stranici.

Agenciji je, u toku izborne kampanje dostavljeno ukupno **5.267 ugovora**, od kojih je **1.785** ugovora dostavljeno od strane obveznika Zakona sa teritorije Glavnog grada Podgorica. Sve dostavljene odluke o zapošljavanju su objavljene na internet stranici Agencije. Od ukupno dostavljenih ugovora njih 94 je po osnovu ugovora/rješenja na neodređeno, 1.095 po osnovu ugovora o djelu, 45 po osnovu ugovora o privremenim i povremenim poslovima, dok su se ostali odnosili na ugovore na određeno vrijeme. Detaljan pregled zapošljavanja po institucijama nalazi se na internet stranici Agencije https://www.antikorupcija.me/media/documents/Zapo%C5%A1ljavanja_do_29.09.2024.pdf.

U toku izborne kampanje su podnijeta dva prigovora koja su se odnosila na čl. 44 stav 4 Zakona. (ANEX 3)

Agencija je, u cilju detaljne i sveobuhvatne kontrole propisane obaveze dostavljanja dokumentacije za svako zapošljavanje u toku izborne kampanje tražila od Poreske uprave da dostavi podatke o svim licima koja su zasnovala radni odnos u periodu od 27. jula do 29. septembra, u organima koji su obveznici člana 44 Zakona. Nakon dostavljenih podataka, od strane Poreske uprave, Agencija je započela upoređivanje podataka sa dostavljenom dokumentacijom. Do dana izrade izvještaja uputila je **73 zahtjeva** i otvorila postupke kojima od obveznika traži izjašnjenje i dostavljanje dokumentacije o zapošljavanjima i angažovanjima.

Nakon kontrole cjelokupne dokumentacije koja se tiče zapošljavanja, u slučajevima gdje bude utvrđeno postojanje sumnje u moguće nepravilnosti prilikom procesa zapošljavanja, Agencija će uputiti nadležnom organu za inspekciju rada (Ministarstvu javne uprave) na dalje postupanje dokumentaciju o zapošljavanju.

²⁴

https://www.antikorupcija.me/media/documents/Mi%C5%A1ljenje_na_uredbu_o_uslovima_i_na%C4%8Dinu_kori%C5%A1%C4%87enja_prevoznih_sredstava_u_svojini_Crne_Gore.pdf

U skladu sa Planom kontrole i nadzora, izvršena je kontrola dokumentacije i zapošljavanja kod javnih preduzeća, odnosno kod organa kod kojih postoji sumnja da je došlo do povećanog obima zapošljavanja, a od prethodne izmjene Zakona nijesu više obveznici sprovođenja člana 44 Zakona. Sprovedene su **četiri kontrola** kod navedenih lica i to: DOO „Putevi“, DOO „Vodovod i kanalizacija“, DOO „Čistoća“ i DOO „Komunalo“, na način što je izvršena jedna kontrola na terenu, gdje je izvršena neposredna kontrola dokumentacije u posjedu tog organa, dok je od tri pravna lica traženo i dobijeno izjašnjenje kada je u pitanju zapošljavanje u toku izborne kampanje. Kod jednog subjekta kontrole nije bilo zapošljavanja niti zaključenih ugovora o djelu u ovom periodu, dok je kod ostalih ukupno sklopljeno 40 ugovora i to 21 ugovor o radu i 19 ugovora o djelu.

ZAKLJUČAK

Agencija se u periodu izborne kampanje susrela sa dosta izazova i teškoća u ostvarivanju svojih nadležnosti i praćenju i kontrolisanju upotrebe javnih resursa i aktivnosti političkih subjekata. Prije svega, od dana raspisivanja izbora do 1. septembra nijesu prikupljane niti objavljivane informacije, odnosno nije bila obezbijedena transparentnost u skladu sa Zakonom, što je dovelo do velikih problema u praksi i stvorilo poteškoće u kontroli ukupnih aktivnosti tokom izborne kampanje.

Prije svega, Agencija se suočila sa velikim unutrašnjim izazovima. Naime, kako je praćenje izborne kampanje počelo krajem avgusta, kada je izabrano novo rukovodstvo, revidiran je Plan kontrole i nadzora i raspoređeni raspoloživi kapaciteti za praćenje aktivnosti svih obveznika Zakona. Tada je otpočelo prikupljanje, objavljivanje i kontrola pristigle dokumentacije kako bi se obezbijedio integritet i transparentnost izbornog porcesa, a i same Agencije. U periodu od 1. septembra do kraja izborne kampanje izvršen je jak uticaj na ukupan proces kampanje, pa je tako:

- Postupano po svim podnijetim prigovorima;
- Upućeno je ukupno **92** upozorenja (političkim subjektima i organima vlasti);
- Otvoreno **127** postupaka koji se odnose na kontrolu prekoračenja mjesečne potrošnje;
- Otvorena **73** postupka u vezi kontrole zapošljavanja i angažovanja lica;
- Pokrenuto ukupno **36** prekršajnih postupaka, **44** utvrđena kršenja Zakona;
- Iskontrolisano **81** lice-davaoci priloga kroz kaznenu evidenciju Ministarstva pravde;
- Nakon izvršene kontrole, utvrđene ukupno **32 nepravilnosti** kod dostavljenih izvještaja o troškovima političkih subjekata.

Jedan od rizika koji je prepoznat u ovoj izbornoj kampanji se odnosio na nizak limit troškova, odnosno ukupan iznos koji politički subjekti mogu utrošiti za izbornu kampanju. Tako je utvrđeno da su u ovoj kampanji tri politička subjekta prekoračila ovaj limit, pa je Agencija izrekla tri mjere djelimičnog gubitka pripadajućeg iznosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje. S tim u vezi, ovako propisan nizak limit za troškove u kampanji, dovodi do rizika da će politički subjekti pojedine troškove kampanje prikazivati kao troškove za redovan rad i da će eventualno koristiti institucionalnu prednost, kako bi kroz određene vidove “funkcionerske kampanje” ostvarili uticaj na glasače. Nakon izvršene kontrole izvještaja, utvrđeno je da politički subjekti u izvještajima nijesu prikazali **13.321,50€** nenovčanih priloga, kao ni troškove u vrijednosti od **14.971,50€**. U skladu sa navedenim, iznos prikupljenih sredstava političkih subjekata nakon izvršene kontrole iznosi **464.093,76€**, a ukupni troškovi **807.464,36€**.

Izrečene su tri mjere²⁵ djelimičnog gubitka pripadajućeg iznosa budžetskih sredstava za finansiranje troškova izborne kampanje političkim subjektima zbog prekoračenja limita troškova (član 18 Zakona):

- nije prikazan trošak kao ekvivalent nenovčanom prilogu u skladu sa Pravilima o načinu obračunavanja i izvještavanju o nenovčanim prilogima kod jednog političkog subjekta,
- nije prikazan nenovčani prilog kod dva politička subjekta.

U toku ove izborne kampanje je kod više političkih subjekata primijećene su nepravilnosti u vidu neprikazivanja ili nepravilnog prikazivanja nenovčanih priloga.

²⁵ <https://www.antikorupcija.me/me/biblioteka/arhiva-novosti/2412021208-izbori-podgorici-lupom-agencija-izrekla-mjere-za-prekoracenja-troskova/>

Još jedan izazov sa kojim se Agencija suočava u svom radu je **nedorečenost zakonodavnog okvira, koja je dovela do toga da i dalje** ostaje nedefinisano da li se troškovi koje ima politički subjekat, a koji se ne odnose na javno predstavljanje i promovisanje odnose na troškove izborne kampanje ili redovnog rada političkog subjekta.

U toku ove izborne kampanje primijećene su aktivnosti političkih subjekata koje su iskazane kao redovan rad u vrijeme izborne kampanje, a koje se nijesu mogle sankcionisati usled zakonskih ograničenja, iako su podnijeti prigovori i izvršene kontrole:

- oglašavanje na bilbordima koje se odnosi na promociju programa Evropa sad 2,
- distribucija promotivnih flajera putem Pošte Crne Gore uz račune za struju od strane političkog subjekta u toku izborne kampanje, a koja je prikazana kao redovan rad.

Ovu izbornu kampanju su obilježile i aktivnosti funkcionera, odnosno zloupotrebe javnih resursa u cilju stvaranja institucionalne prednosti. Agencija, kao i predstavnici nevladinog sektora su više puta pozivali na zaštitu integriteta kampanje, te ukazivali da ovakvo ponašanje javnih funkcionera nije primjereno. Ono što ograničava Agenciju da sankcioniše ovakva ponašanja je nedefinisani zakonodavni okvir, odnosno to što funkcionerska kampanja u većini slučajeva nije zakonski regulisana i ne predstavlja kršenje koje bi se moglo sankcionisati. Agencija je osim što je ukazivala na neprimjerena ponašanja u toku izborne kampanje, u okviru svojih zakonskih mogućnosti sankcionisala određene slučajeve tzv. funkcionerske kampanje i objavila odluke o kršenjima kako bi se osigurala potpuna transparentnost izbornog procesa i rada Agencije.

Donijete su **dvije odluke** gdje su konstatovana tri kršenja Zakona.

- Korišćenje prostorija državnih organa za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu (član 36 Zakona stav 1)²⁶
- Uvođenje novih ili jednokratnih subvencija za struju i subvencija u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju privredna društva čiji je osnivač i/ili potpuni ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave (član 42 Zakona stav 2)²⁷

U cilju ukupnog jačanja integriteta izbornog procesa i eliminisanja primijećenih nedostataka i poteškoća u sprovođenju Zakona u prethodnom periodu, urađena je Analiza gdje je dato **27 preporuka** za dalje unapređenje zakonodavnog i institucionalnog okvira u ovoj oblasti, dok je Agencija aktivno učestvovala u radu skupštinskih radnih grupa u davanju konkretnih prijedloga za unapređenje i primjera iz prakse primjene Zakona u ranijem periodu. Kroz primjenu Zakona u ovoj izornoj kampanji, Agencija je notirala više nedostataka i nejasnoća u zakonodavnom okviru. Agencija je takođe donijela i Mišljenje na Nacrt Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansiranju političkih subjekata i izbornih kampanja i uputila ga Odboru za sveobuhvatnu izbornu reformu. Tokom ove izborne

²⁶ https://www.antikorupcija.me/media/documents/Odluka_UPI-02-03-46-24.pdf Odluka o kršenju Predsjednika Crne Gore Jakova Milatovića za snimanje spota u službenim prostorijama za koaliciju GP URA-PZP-Pokret za PG i kršenje političkog subjekta zato što su za pripremu aktivnosti kampanje koristili prostorije državnog organa.

²⁷ https://www.antikorupcija.me/media/documents/Odluka_UPI-02-03-29-24_-_Glavni_grad_Podgorica.pdf Odluka o kršenju Gradonačelnice Glavnog grada Olivera Injac za obezbjeđivanje besplatnog prevoza u septembru za sve građane Podgorice

kampanje uočeni su isti rizici i nedostaci, a koji se direktno odnose na integritet izborne kampanje, te je stoga potrebno hitno unapređenje Zakona u cilju njihovog otklanjanja. Nekoliko bitnih prijedloga Agencije upućenih Skupštini:

- *Usaglasiti rok od kojeg teče izborna kampanja;*
- *Definisati period izborne kampanje i jasno i nedvosmisleno propisati obaveze i odgovornosti političkih subjekata u izbornoj kampanji, posebno prije dana potvrđivanja izborne liste;*
- *Izmijeniti definicije korišćenja sredstava za izbornu kampanju i za redovan rad tako da se vezuju za svrhu, a ne za vrstu troška;*
- *Precizno i nedvosmisleno definisati aktivnosti ponašanja javnih funkcionera;*
- *Propisati obavezu dostavljanja tačnih i potpunih podataka u Izvještaju o utrošenim sredstvima za izbornu kampanju.*

Broj: 03-01-2130/4808 od 30.12.2024. godine

VD DIREKTORA
Dušan Drakić, s.r.

ANEX 1: Tabelarni prikazi (I-VIII) – Izborna kampanja (politički subjekti)

Budžetska sredstva za finansiranje troškova izborne kampanje					
IZBORI	<i>Broj izbornih lista</i>	<i>Ukupno opredijeljeno 20%</i>	<i>20% po izornoj listi</i>	<i>ukupno 80%</i>	<i>Ukupno opredijeljena budžetska sredstva</i>
PODGORICA	13	29,886.30	2298.95	119,545.20	149,431.50

Tabela I: Raspodjela budžetskih sredstava

R. br.	Politički subjekat	Javni izvori	Prihodi od priloga pravnih lica	Prihodi od priloga fizičkih lica	Sopstvena sredstva	Ukupno
GLAVNI GRAD PODGORICA 2024.						
1	Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović	2,298.95	0.00	0.00	0.00	2,298.95
2	Za budućnost Podgorice-Grad svih nas	2,298.95	0.00	0.00	58,045.69	60,344.64
3	GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu	2,298.95	0.00	53,686.00	0.00	55,984.95
4	Podgorička lista-Andrej Milović	2,298.95	2,200.00	17,795.00	2,200.00	24,493.95
5	Demokratska partija socijalista I riječju i djelom-dr Nermin Abdić	2,298.95	0.00	2,650.00	10,900.00	15,848.95
6	Stranka evropskog progresa Vrijeme je za red-Duško Marković	2,298.95	0.00	11,795.62	33,983.60	48,078.17
7	Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović	2,298.95	0.00	0.00	104,130.00	106,428.95
8	Evropski savez (SD-SDP-LP)	2,298.95	0.00	0.00	39,000.00	41,298.95
9	Koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu	2,298.95	0.00	0.00	83,000.00	85,298.95
10	Crnogorska građanska akcija U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!	2,298.95	100.00	1,400.00	0.00	3,798.95
11	Preokret-Ovako više ne može-Srdan Perić	2,298.95	0.00	8,757.84	0.00	4,018.95
12	Crnogorska evropska partija-Novak Adžić	2,298.95	0.00	1,720.00	0.00	4,018.95
13	Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić	2,298.95				2,298.95
Ukupno		29,886.35	2,300.00	97,804.46	331,259.29	454,212.26
Učešće		6.58%	0.51%	21.53%	72.93%	101.55%

Tabela II: Ukupno prikupljena sredstva za izbornu kampanju

R. br.	Politički subjekat	Broj osvojenih mandata	Troškovi izborne kampanje	Cijena osvojenog mandata
GLAVNI GRAD PODGORICA 2024.				
1	Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović	0	2,006.05	(2,006.05)
2	Za budućnost Podgorice-Grad svih nas	13	108,198.14	3,673.50
3	GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu	0	55,984.08	(55,984.08)
4	Podgorička lista-Andrej Milović	0	46,647.07	(46,647.07)
5	Demokratska partija socijalista I riječju i djelom-dr Nermin Abdić	19	148,675.72	7,825.04
6	Stranka evropskog progresa Vrijeme je za red-Duško Marković	2	48,026.64	24,013.32
7	Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović	14	149,180.34	10,655.74
8	Evropski savez (SD-SDP-LP)	3	65,019.53	21,673.18
9	Koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu	6	149,047.09	24,841.18
10	Crnogorska građanska akcija U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!	0	3,682.11	(3,682.11)
11	Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić	2	14,845.01	7,422.51
12	Crnogorska evropska partija-Novak Adžić	0	1,181.08	(1,181.08)
13	Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom- Nemanja Baošić	0	0.00	-
Ukupno		59	792,492.86	(9,395.93)

Tabela III: Cijena osvojenog mandata po političkom subjektu

R. br.	Politički subjekat	20%	80%	ukupno	učešće
GLAVNI GRAD PODGORICA 2024.					
1	Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
2	Za budućnost Podgorice-Grad svih nas	2,298.95	29,886.35	32,185.30	25.00%
3	GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
4	Podgorička lista-Andrej Milović	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
5	Demokratska partija socijalista	2,298.95	43,680.05	45,979.00	35.71%
6	Stranka evropskog progresa	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
7	Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
8	Evropski savez (SD-SDP-LP)	2,298.95	6,896.85	9,195.80	7.14%
9	Koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu	2,298.95	13,793.70	16,092.65	12.50%
10	Crnogorska građanska akcija U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
11	Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić	2,298.95	4,597.90	6,896.85	5.36%
12	Crnogorska evropska partija-Novak Adžić	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
13	Pokret podstanara Podgorica	2,298.95	0.00	2,298.95	1.79%
Ukupno		29,886.35	98,854.85	128,741.20	100.00%

Tabela IV: Raspodjela budžetskih sredstava

Izbori	Tekući budžet	Opredijeljena sredstva	20%	80%	Broj mandata	Cijena mandata	Broj političkih subjekata	Opredijeljeno 20% po političkom subjektu	Visina sredstava iz privatnih izvora koja politički subjekat može prikupiti	Limit troškova izborne kampanje
		0.25%								
1	2	3=2*0.25%	4=3*20%	5=3-4	6	7=5/6	8	9=4/8	10=9*30	11
PODGORICA	59,772,600.00	149,431.50	29,886.30	119,545.20	59	2026.19	13	2298.95	68,968.38	149,431.50

Tabela V: Visina dozvoljenih sredstava

R.br.	Izbori 2024.	Politički subjekti	Izborna lista	Poseban žiro račun			Odgovorno lice		I PERIOD 15-DNEVNI	II PERIOD 15-DNEVNI	III PERIOD 15-DNEVNI	IV PERIOD 15-DNEVNI
				otvoren	obavještenje ASK	datum određivanja	ime i prezime	obavještenje ASK				
1	Podgorica 2024.	GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu	1.09.	26.08.	3.09.	2.09.	Nebojša Vuksanović	3.09.	(26.08-9.09.) 9.500€ 5 FL novčani	(10.09-24.09.) 21.000€ 12 FL novčani	(25.09-9.10) 14.996€ 7 FL novčani	(10.10-24.10.10) 8.190 € 4 FL novčani
2		Podgorička lista-Andrej Milović	1.09.	2.09.	3.09.		Dragutin Đeković	3.09.	(2-16.09.) 9.100€ 6 FL novčani			
3		Jakov Milatović-za bolju Podgoricu	30.08.	26.08.	28.08.	20.08.	Mileta Radovanić	28.08.	(26.08-9.09) 0.00€	(10.09-24.09) 0.00€	(25.09-29.09.) 0.00€	(10.10.-25.10..) 0.00€
4		Demokratska partija socijalista I riječju i djelom-dr Nermin Abdić	3.09.	29.07.	31.07.	29.07.	Vukica Jelić	31.07.	(7.08-21.08.) 1000€ 1 FL novčani	(21.08-4.09.) 1.650€ 1FL nenovčani	(4.09-19.09.) 0.00€	(19.09-02.10.) 0.00€
5		Stranka evropskog progres Vrijeme je za red-Duško Marković	26.08.	21.08.	23.08.	21.08.	Rozalina Ljuljđuraj	23.08.	(21.08-4.09.) 7.000€ 4FL novčani	(5.09-19.09.) 4.795.62€ 6FL novčani	(20-29.09) 0.00€	
6		Crnogorska građanska akcija U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!	19.08.	21.08.	23.08.	22.08.	Slaven Jovanović	23.08.	(21.08-5.09.) 900€ 3FL novčani	(6.09-20.09.) 100€ 1PL novčani	(20.09-5.10.) 500€ 1FL novčani	
7		Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović	5.09.	6.09.	6.09.	3.09.	Seid Šabović	6.09..	(6.09.-20.09.) 0.00€			
8		Evropski savez-Boris Mugoša (SDP-SD-LP i Građani)-Podgorica za primjer	1.09.	4.09. zahtjev- 30.08.	4.09.	2.09.	Emil Durumbašić	4.09.	(4-18.09.) 0.00€	(19.09.- 03.10.) 0.00€	(04.10.-18.10.) 0.00€	(19.10.-29.10.) 0.00€
9		Preokret-Ovako više ne može-Srđan Perić	3.09.	4.09.	25.09.	22.08.	Ivan Jokanović	25.09.	(4-18.09.) 2.670€ 13 FL novčani 421,12€ 3 FL nenovčani	(20.09-4.10.) 3.200€ 5 FL novčani 1.666.72€ 1 FL nenovčani	(5-19.10.) 800€ 1 FL novčani	
10		Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović	5.09.	6.09.	9.09.	6.09.	Vlade Bojović Magdalena Damjanović	9.09.	(6-20.09.) 0.00€			
11		Za budućnost Podgorice- Grad svih nas	5.09.	9.09.	9.09.	9.09.	Ivan Milić	9.09.	(9.09.-24.09.) 0.00€			
12		Crnogorska evropska partija-Novak Adžić	5.09.	3.09.	6.09.	9.09.	Novak Adžić	9.09.	(3-17.09) 1.700€ 15 FL novčani			
13		Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić	5.09.	zahtjev 6.09. 9.09.	9.09.	6.09.	Nemanja Baošić	9.09.				

Tabela VI: Otvoreni žiro-računi i dostavljeni Izvještaji o prilogima pravnih i fizičkih lica

R. br.	Politički subjekat	Predizborni skupovi	Reklamni spotovi i reklamni materijali	Medijsko oglašavanje	Medijsko oglašavanje						Istraživanje javnog mnjenja	Opunomoćeni predstavnici	Režijski troškovi	Troškovi prevoza	Ostali troškovi	Ukupno
					Internet oglašavanje	Baneri/saopštenja na portalima	Štampani mediji	TV	Radio	Bilbordi						
GLAVNI GRAD PODGORICA 2024.																
1	Bošnjačka stranka	0.00	1,996.50	0.00						1,742.40	0.00	0.00	0.00	0.00	9.55	2,006.05
2	Za budućnost Podgorice	10,597.00	38,569.12	55,108.96			2,178	18,510.82	2,597.14	31,823.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,923.06	108,198.14
3	GB dr Vuk Kadić	0.00	9,578.60	46,297.47	7,595.62	21,277.85	3,267	14,157.00	2,177.03	5,463.15	0.00	0.00	0.00	0.00	108.01	55,984.08
4	Podgorička lista-Andrej Milović	0.00	46,422.62	0.00		17,976.37		14,434.70	820.00	8,323.55	0.00	0.00	224.45	0.00	0.00	46,647.07
5	Demokratska partija socijalista	28,182.76	2,988.70	110,066.9	31,367.92		14,114.6	12,496.28	20,416.30	31,671.75	0.00	0.00	43.75	581.50	6,812.11	148,675.72
6	Stranka evropskog progressa	2,507.5	4,418.92	41,100.22	23,705.23	9,547.49		6,261.75	1,585.75	3,993.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	48,026.64
7	Evropa sad-Demokrate	21,430.13	32,717.10	87,455.51	19,304.21	27,864.21		1,960.20	4,555.79	33,771.10	0.00	0.00	847.00	6,080.60	650.00	149,180.34
8	Evropski savez (SD-SDP-LP)	10,233.63	15,165.10	32,451.59	9,646.39	6,179.80		6,897.00		9,728.40	0.00	0.00	0.00	486.52	6,682.69	65,019.53
9	GP URA-Pokret za PG i PZP	22,927.5	35,953.01	79,228.51	23,532.66		18,529.5	18,529.5	635.25	21,634.80	0.00	500	1,507.2	0.00	8,930.81	149,047.09
10	Crnogorska građanska akcija	0.00	3,650.39	0.00	1,109.00						0.00	0.00	0.00	0.00	31.72	3,682.11
11	GB Preokret	6,407.00	2,458.55	5,974.55	3,329.57	1,023.58				1,621.40	0.00	0.00	4.91	0.00	0.00	14,845.01
12	Crnogorska evropska partija	518.00	663.08													1,181.08
13	Pokret podstanara Podgorica															0.00
Ukupno		102,803.52	194,581.69	457,683.7	119,590.6	83,869.30	33,405.9	93,247.25	32,787.26	149,772.5	0.00	500	2,627.3	7,148.62	27,147.9	792,492.86
Učešće		12.97%	24.55%	57.75%	26.13%	18.32%	7.30%	20.37%	7.16%	32.72%	0.00%	0.06%	0.33%	0.90%	3.43%	100.00%

Tabela VII: Utrošena sredstava za izbornu kampanju prikazana u izvještajima

R. br.	Politički subjekat	Predizborni skupovi	Reklamni spotovi i reklamni materijali	Medijsko oglašavanje	Medijsko oglašavanje						Istraživ anje javnog mnjenja	Opuno moćeni predsta vnici	Režijski troškovi	Troškov i prevoza	Ostali troškovi	Ukupno
					Internet oglašavanje	Baneri/saopšten ja na portalima	Štampani mediji	TV	Radio	Bilbordi						
GLAVNI GRAD PODGORICA 2024.																
1	Bošnjačka stranka-mr Ervin Ibrahimović	0.00	1,996.50	0.00						1,742.40	0.00	0.00	0.00	0.00	9.55	2,006.05
2	Za budućnost Podgorice-Grad svih nas	10,597.00	38,569.12	61,897.06			2,178	25,298.92	2,597.14	31,823.00	0.00	0.00	0.00	0.00	3,923.06	114,986.2
3	GB dr Vuk Kadić-Za Podgoricu i porodicu	0.00	9,578.60	46,297.47	7,595.62	21,277.8	3,267	14,157.00	2,177.03	5,463.15	0.00	0.00	0.00	0.00	108.01	55,984.08
4	Podgorička lista-Andrej Milović	0.00	46,422.62	0.00		17,976.3		14,434.70	820.00	8,323.55	0.00	0.00	224.45	0.00	0.00	46,647.07
5	Demokratska partija socijalista I riječju i djelom-dr Nermin Abdić	29,832.76	2,988.70	110,066.9	31,367.92		14,114.65	12,496.28	20,416.3	31,671.75	0.00	0.00	43.75	581.50	6,812.11	150,325.7
6	Stranka evropskog progresu Vrijeme je za red-Duško Marković	2,507.50	4,418.92	41,100.22	23,705.23	9,547.49		6,261.75	1,585.75	3,993.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	48,026.64
7	Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof.dr Saša Mujović	21,430.13	32,717.10	89,560.91	19,304.21	27,864.2		4,065.60	4,555.79	33,771.10	0.00	0.00	847.00	6,080.60	650.00	151,285.7
8	Evropski savez (SD-SDP-LP)	10,233.63	15,165.10	32,451.59	9,646.39	6,179.80		6,897		9,728.40	0.00	0.00	0.00	486.52	6,682.69	65,019.53
9	Koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu	22,927.50	35,953.01	83,656.51	23,532.66		13,846.30	22,957.50	635.25	21,634.80	0.00	500.00	1,507.26	0.00	8,930.81	153,475.0
10	Crnogorska građanska akcija U akciju-Budi svoj! Biraj CGA!	0.00	3,650.39	0.00	1,109.00						0.00	0.00	0.00	0.00	31.72	3,682.11
11	Preokret-Ovako više ne može-Srdan Perić	6,407.00	2,458.55	5,974.55	3,329.57	1,023.58				1,621.40	0.00	0.00	4.91	0.00	0.00	14,845.01
12	Crnogorska evropska partija-Novak Adžić	518.00	663.08													1,181.08
13	Pokret podstanara Podgorica Naš grad-naš dom-Nemanja Baošić															0.00
Ukupno		104,453.52	194,581.69	471,005.21	119,590.6	83,869.3	33,405.95	106,568.75	32,787.26	149,772.55	0.00	500.00	2,627.37	7,148.62	27,147.95	807,464.3

Tabela VIII: Utrošena sredstava za izbornu kampanju nakon kontrole (sa prekoračenjima limita troškova za tri politička subjekta)

ANEX 2: Izvršene kontrole na terenu

r.br.	Naziv kontrolisanog subjekta	datum kontrole
1	<u>Zapisnik - DOO Putevi Podgorica</u>	19.09.2024.
2	<u>Zapisnik o izvršenoj kontroli - Grupa birača Preokret</u>	20.09.2024.
3	<u>Zapisnik o izvršenoj kontroli - Evropa sad-Demokrate-Još jače-prof. Dr Saša Mujović</u>	23.09.2024.
4	<u>Zapisnik o izvršenoj kontroli - Demokratska partija socijalista-I riječju i djelom-Nermin Abdić</u>	20.09.2024.
5	<u>Zapisnik o izvršenoj kontroli - Koalicija GP URA-Pokret za PG i PZP-Jakov Milatović-Za bolju Podgoricu</u>	23.09.2024.

Tabela I: Izvršene kontrole u skladu sa Planom

ANEX 3: Podnijeti prigovori

R. br.	Obveznik Zakona na koga se prigovor odnosi	Na šta se prigovor odnosi	Datum donošenja odluke	Ishod postupka	Član zakona
1	Predsjednik Crne Gore Jakov Milatović	Čl. 36 stav 1 Zakona - Korišćenje prostorija državnih organa, organa državne uprave, organa lokalne samouprave i organa lokalne uprave, javnih ustanova, državnih fondova i privrednih društava čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave za pripremu i realizaciju aktivnosti kampanje, ukoliko se isti uslovi ne obezbijede svim učesnicima u izbornom procesu. Snimanje spota za koaliciju GP URA-PZP-Pokret za PG	23.12.	Utvrđeno kršenje	36/1
2	Gradonačelnica Glavnog grada Podgorica Olivera Injac	Čl. 42 stav 2 Zakona - U godini u kojoj se održavaju redovni izbori, i u slučaju prijevremenih izbora u periodu od dana njihovog raspisivanja do dva mjeseca od utvrđivanja konačnih rezultata izbora, zabranjeno je uvođenje novih ili jednokratnih subvencija za struju i subvencija u plaćanju komunalnih usluga koje pružaju privredna društva čiji je osnivač i/ili potpuni ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave. Obezbjedjivanje besplatnog prevoza za sve građane u septembru	24.09.	Utvrđeno kršenje	42/2
3	Glavni grad Podgorica	Čl. 20 stav 1 - Sredstva iz stava 1 ovog člana u visini od 20% raspodjeljuju se u jednakim iznosima političkim subjektima, u roku od osam dana od isteka roka za dostavljanje izbornih lista. Nije u roku od osam dana raspodijelila sredstva političkim subjektima 20%	U toku		20/1
4	Pošta Crne Gore	Čl. 16 stav 6 Zakona- Subjekti koji pružaju usluge medijskog oglašavanja izborne kampanje dužni su da Agenciji dostave cjenovnik usluga medijskog oglašavanja u izornoj kampanji u roku od deset dana od dana raspisivanja izbora. Nijesu u obavezi da dostavljaju cjenovnik		Nije utvrđeno kršenje	16/6
5	Rakčević	Čl. 44 stav 4 - Zabranjeno je angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima, izuzev poslanicima i odbornicima, i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima. Nije definisano radno vrijeme niti jednim propisom za zamjenika Gradonačelnika		Nije utvrđeno kršenje	44/4

6	Milatović	Čl. 44 stav 4 - Zabranjeno je angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima, izuzev poslanicima i odbornicima, i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima. Nije definisano radno vrijeme niti jednim propisom za Predsjednika Crne Gore		Nije utvrđeno kršenje	44/4
7	Agencija za kontrolu kvaliteta visokog obrazovanja	Čl. 43-Svi državni organi, organi državne uprave, organi lokalne samouprave, organi lokalne uprave, javne ustanove, državni fondovi i privredna društva čiji je osnivač i/ili većinski ili djelimični vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave dužni su da, na svojoj internet stranici, objavljuju sedmodnevno sve izdate putne naloge za upravljanje službenim vozilima, od dana raspisivanja do dana održavanja izbora. Objavljeni su svi putni nalozi za period obuhvaćen prijavom		Odluka o nepokretanju	43
8	Više javnih funkcionera (Milatović, Spajić, Bečić, Šaranović i Mujović)	Čl. 44 stav 4 - Zabranjeno je angažovanje, u toku radnog vremena, na aktivnostima izborne kampanje javnim funkcionerima, izuzev poslanicima i odbornicima, i zaposlenim u državnim organima, organima državne uprave, organima lokalne samouprave, organima lokalne uprave, javnim preduzećima, javnim ustanovama i državnim fondovima. Nije definisano radno vrijeme niti jednim propisom		Odluka o nepokretanju	44/4
9	Metropolis	Čl. 16/7-Subjektima koji Agenciji ne dostave cjenovnik izbornog oglašavanja u skladu sa rokom iz stava 6 ovog člana zabranjeno je pružanje usluga medijskog oglašavanja u toku izborne kampanje. Nijesu u obavezi da dostavljaju cjenovnik		Odluka o nepokretanju	16/7